

I. évfolyam.

Debreczen, 1901. január 20.

5. szám.

CSALÁDI KÖR

SZÉPIRODALMI HETILAP

SZERKESZTI ÉS KIADJA:

KONCZ ÁKOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 „
Negyed évre	3 „

Egyes szám ára 30 fillér.

Szerkesztőség:

Debreczen,
Kossuth-utca 14. sz.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca 13. sz.
(Csokonai-nyomda.)

Nyomtatta a Csokonai-Nyomda Debreczenben.

CSALÁDI KÖR

SZÉPIRODALMI HETILAP

Szerkeszti és kiadja:

KONCZ ÁKOS.

Munkatársak: Bakonyi Samu dr., Balogh Imre, Bartha Béla dr., Benedek János dr., Bársony István, Csiky Lajos, Csulak Lajos, Dicsőfi József, Dóczy József, Drumai János, Ferenzy Gyula dr., Flók Jolán, Gulyás István dr., Hajdu József, Hegyi Jenő, Ilyés Bálint, Jablonczay Kálmán, Járossy Lajos, Karem, Kardos Albert dr., Komlóssy Miklós, Koncz Ákosné, Könyves Tóth Kálmán, Krúdy Gyula, Kun Béla, Lovassy Andor, Lovász János, Pálffy Gyula, Rákosy Viktor (Sipulusz), Szávay Gyula, Szomaházy István, Tömörkény István, Tüdös János dr., Vargha Gyula dr., Vattay Géza, Vertessy Gyula, Vertesi Arnold, Zoltai Lajos.

Vörösmarty.

Írta: Koncz Ákos.

ASZÓZAT halhatatlan költőjének szobrot emel a nemzeti kegyelet!

Születésének századik évfordulóján csillámlott fel ezen eszme és rövid idő alatt ezrek és ezrek halmozódtak össze s ma már bizonyos, hogy nemsokára méltó szobor fogja hirdetni a magyar nemzet egyik legnagyobb költőjének dicsőségét . . .

Időtlen időkhig hirdetik ugyan az ő halhatatlan művei lángelméjét, csodálatos nyelvét, lángoló honszerelmét, de e művek az ő érdemei, a halhatatlanság oszlopát maga Vörösmarty állította fel s nemzete csak most szándékozik márványba vagy ércbe örökíteni meg egyik büszkeségét . . .

Negyvenöt éve annak a napnak, melyen költészetünk eme fénylő csillaga lehullott a hazára még akkor bánattal borított felhős egeről . . . Az elnyomás első éveiben távozott közülünk talán azért, mert lelke nem tudta elviselni azt a fájó tudatot, hogy nem boldog a magyar . . . Ő látta és átálmodta nemzetének, hazájának álmait, átálmodta s azután tanuja volt a szörnyű végnek, mely nemcsak a hazára borított szemfedőt, hanem világos lángelmékre is hozott borulatot . . . Elveszett a szabadság . . . Elveszett a hazá . . . A szólásszabadság bilincsekbe verve nyögött, s idegenek lettünk azon a szent földön, melyet honszerző Árpád apánk imádság közt hagyott nekünk örökül . . .

. . . Ebben a vigasztalan éjszakában hunyt el a nemzet költője . . . Nem tudta elérni azt az ünnepet, a melyről prófétai lélekkel énekelt . . . Látta a borot, a felhőt, a kétségbeesést, de a virradatot nem győzte bevárni . . . Az ígért földének kapujánál omlott össze, mint az

ó-szövetség nagy alakja: Mózes . . . Csak a küzdelmekben, a vívódásban és honfibúban volt része, de nemzete ujjáébredését már csak megdicsőülésében láthatta . . .

Ő meghalt, mint annyi millió, de nagy lelke összeolvadt nemzetének lelkével és szívének minden nemes érzésével . . . Porhüvelyét eltemette nemzete, de nagy eszméi, főséges gondolatai, lángoló honszerelme ránk maradtak örökül . . . Műveiből, lángelméjének örökbecsű alkotásaiból megtanultunk hinni a jövőben, reményleni a tarolt mezők felett és szeretni azt a hazát, mely bennünket ápol és eltakar. Erőt, lelkesedést merítettünk gondolataiból, művei imádságává lettek kesergő, később megvigasztalódott nemzetének s nyelvünk erőteljes szépsége és zengzetességéről örök bizonyosságot hagyott műveiben a művelt világnak . . . dicsőséget nekünk . . .

A nemzet tehát önmagát tiszteli meg, midőn egyik legnagyobb és legnemesebb fiának hozzá méltó szobrot emel. Hadd hirdesse ezen emlék minden atomja az ő nagy lelkének és a mi magyarságunknak dicsőségét . . . Álljon ez a szobor évszázadokon át az ország szívében, mint a hogy Vörösmarty él örökké a nemzet lelkében. Legyen ez a szobor templom, hová honszerelmet mennek tanulni a késő unokák s virrasszon felette a nemzeti érzés örök lámpája: a nemzet soha meg nem szünő kegyele . . .

Ma már ezrek és ezrek gyültek össze a Vörösmarty szobrára . . . A társadalom minden árnyalata egyesült a mű létrehozására . . . Gazdagok és szegények, tudósok és ártatlan lelkű gyermekek küldik adományait a nagy célra s

olvashatjuk az özvegyek kísérő leveleinek meg-
ható sorait, melyekben boldogoknak vallják
magukat, hogy filléreiket a költő szobrára küld-
hetik . . .

Jós szavaid Hazám, Nemzetem lánglelkű
Embere, hogy *lesz még ünnep e világon* — tel-
jesült! Emlékezeted világánál kezét fogva sora-
kozik imádott hazád apraja-nagyja . . . Az isko-
lás gyermek épp oly boldogító érzéssel hozza
el megtakarított filléreit, mint a bibor szülöttje.
Lelked nagy példaadása egyesít a hazaszeretben
mindnyájunkat s a porszemek összehordásában,
melyekből a te márványba vagy ércbe készí-
tendő szobrod emelkedik — egy szívvel és lélekkel
segédkezünk mindannyian . . .

Álmod teljesült, hogy *lesz még ünnep e
világon!*

Igaz, hogy Te szobor nélkül is örök életű
maradsz, mert műveidben *halhatatlanná* tetted
magad . . . Az a szobor, melyet mi építünk,
idők múltán megörlődik, mint minden, a mi
anyag. Alkotásaid azonban örökké élnek, a te
Szózatod betűin nem fog az enyészet, míg nem-
zet él e hazán.

És ha majd állani fog a nagy költő szobra,
melyet az *egységes nemzeti akarat* emel, ne higy-
jük bevezettnek munkánkat . . . Ezzel csak a
kegyeletnek, a megemlékezésnek, a hálának és
az érdemnek tettünk eleget . . . Tökéletesen
azonban csak akkor fogunk iránta hálásak lenni,
ha követjük eszméit és úgy szeretjük hazánk
minden rögét, mint ő sze ette . . . Legyen elménk
minden világa, szívünk minden érzése a *hazáé,
családunké* és az *emberszereteté* . . . E három
eszme volt *Vörösmarty* egész világa, ebben élt
és ebből sarjadzott ki halhatatlansága! . . .

Ravatal mellett.

Irtta: Vértessy Gyula.

Balázs Marcellal urral, ezzel a büszke gögös em-
berrel ugyancsak hamar elkészült a halál. Mintha csak
meg akarta volna mutatni, hogy ha mindenkinek tud
is parancsolni, neki nem tud és hogy mindenkit meg-
vásárolhatónak tart hát, őt próbálja megvásárolni.

Az egész vagyonaért sem engedett volna neki
egy percet sem az életéből.

Tegnapelőtt a kamarás ur még a legjobb egész-
ségben vacsorázott kint a Park-klubban s ma már a

temetési intézet szolgálai neki furnak, faragnak és kala-
pácsolnak.

A ravatalt a nagy szalonban állítják fel. A falak
már be vannak vonva gyászposztóval, a sarkokban
elhelyezett délszaki növények felé ezüstroytos drapé-
riákat emelnek, a Balázs-czimert, a farkasfogó, ezüst
sisakos vitézzel kiakasztják a fekete falra, a koszoru-
kat szépen felrakják az állványokra, azután meggyujt-
ják a nagy kandelábereket a ravatal mellett s a fekete
magyar ruhás szolga, mintha csak azt jelentené a másik
szobában összegyűlt rokonságnak, hogy Balázs nagy-
ságos urral készen vannak.

Igen, készen vannak. A kamarás ur komolyan
és méltóságteljesen várta be a halálát. Nem úgy, mint
holmi burger népség.

S most is olyan szépen, olyan nyugodtan fek-
szik ott a ravatalon, akár csak a Daudet Montpason
marquis-ja, a ki élete utolsó percében is még kihuzta
a manchettáját a kabátja alól, és megigazgatta a
parókáját.

Csak azt sajnálta, hogy a rokonainak ilyen alkal-
matlan időben csinálta ezt a meglepetést, Szanaszét
fürdöztek és egyszerre csak haza kellett jönniök az
öreg ravatalához.

Bizony igazat gondolt abban az utolsó perczé-
ben, mikor az eszébe jutott, hogy ezért apprehendálni
fognak rá.

Apprehendáltak is! Csak persze nem mutatják.
Urak és hölgyek olyan komolyan állnak a ravatal
mellett, mintha Isten tudja, mi csoda nagy fájdalmat
okozott nekik az öreg a halálával.

Pedig hát ezek nem igen ismerik az effajta fáj-
dalmat. Ostobaság is lenne tőlük, ha ismernék. Csak
nem siratják meg azt, a ki után örökölnek!

S míg az urak elmondogatják egymásnak a ra-
vatal mellett a fürdői pletykákat, egyikük-másikuk
valóságos gyűlölettel néz a halottra s mintha mondaná:

— Te miattad szakadt meg a viszonyom a szép
asszonnyal. Minden a legjobban ment s neked most
kellett meghalnod! Mire visszamegyek, bizonyára kiűt
a nyeregből valaki. Te, te, vén haszontalau, nem vár-
hattál legalább egy-két napig!

Szende arcú szép leányok, büszke tartású szép
asszonyok úgy állnak a ravatal mellett, mintha nagy,
mély gyász költözött volna a szívükbe, pedig hát
ezek a jó hölgyek, míg letérdelnek a ravatal számo-
lyára és imát morzsolnak ajkaik között — arról gon-
dolkoznak, hogy fekete ruha meglehetősen kényel-
metlen így nyáron.

A gyászoló családot ellepi a részvétet kifejezők
egész raja.

— Fogadd kedvesem legőszintébb részvéteimet!

— A csapás valóban nagy!

— Erőt e fájdalom elviseléséhez.

Látszólag megindultan hallgatta végig eme chab-
lonos kifejezéseit s csak mikor magukra maradnak,
akkor kezdenek el végre arról az egyedüli témáról
beszélgetni, a mely érdekli őket, arról, hogy az öreg
tulajdonképen hogy is végrendelkezett.

— Még szerencse, hogy a nyár elején meg-
csináltattuk vele a végrendeletet, mikor kerülgette
a szél!

— Bizony mert most aligha lett volna rá ideje
és még az az ostoba Márta is örökölt volna velünk
együtt. Ambár majd csak lemondattuk volna valahogy!

Balázs Pál főhadnagy ur is vidáman eresztgeti
a füstöt a cigarettájából.

Kelemen báró, a nagybátyja észre is veszi nagy jókedvét:

— Hej, kópé, te is örülhetsz ám! Ha most csinál végrendeletet az öreg, hát alighanem a köteles részre szórt téged. Mert tudta ám ravasz terveidet a kis Lola körül. S elvégre nem járta, hogy az unoka konkurencziát csináljon a nagyapjának! Pláne mikor örökölni is akar utána.

Pál ur mosolyogva pödörgeti kis szöke bajuszát.

Hát bizony jól járt! Mert az öreg csakugyan kezdett már sokat sejteni a dologból! S kár lett volna azért a számságért elszalasztani az örökségét. No, de így pompásan ütött ki a dolog! S éppen jókor, mert a Deutsch Salamon nem igen akarta már a váltótól prolongálni. Hanem most majd prolongálná a kötni való! Ez az örökség nagyot fog lendíteni a dolgán.

De nagyot ám! Most végre beválthatja az ígértét is. Mert csakugyan régóta ígérgeti már Lolának, hogy mihelyt az öreg csatló — az ő kedves nagyapja — elköltözik az árnyékvilágból, hát rögtön vesz neki egy új négyes fogatot!

Most már vehet!

S a kedves fiatal urak mindnyájan arra gondolnak ezekben a temetés előtti órákban, hogy az élet mennyi élvezetét megszerezhetik majd újból ennek a mozdulatlan sárga holttestnek a révén, a szép hölgyecskéknak pedig az jut az eszükbe, hogy mennyi új hódítást lehet csinálni a megnagyobbodott hozományokkal.

S ilyenkor ők, gyöngéd, jó szívvel, némi részvétet kezdenek érezni a bácsi iránt, sőt meg is bocsátják neki azt a szörnyű bűnét, hogy nem kegyeskedett vagy hamarabb vagy később meghalni, hanem éppen ilyenkor, a fürdőszáon közepén!

— Bánom is én, akármikor, csak hogy meghalt! — mondja az egyik szerető rokon.

Hanem egyszerre csak valamelyikük egy kellemtelen témát pendít meg.

Hátha a Márta, az öreg egyik leánya részt követel magának. Elkergette ugyan a házatól, mikor azzal a rongyos hivatalnokkal viszonyt kezdett s ki is tagadta, mikor megszökött vele, de hát elvégre mégis csak a leánya s talán volna is valami kis joga az örökséghez?

Dr. Balázs Gábor ur, az örökölt jogi képviselője, a Márta nagybátyja büszkén huz elő a zsebéből egy irást. A Márta lemondási oklevelét, melyben két tanu előtt kijelenti, hogy az örökség reá eső részéből nem kér részt; még a köteles részről is lemond.

— Az ostoba libácska! De hát hiába, ilyenek ezek az ugynevezett ideálisták. Férjhez megy egy telekkönyvi iktatóhoz és lemond az örökségéről. Ostobaság. Duplán ostobaság. Hallgassátok csak a szentimentális befejezést.

— Atyám elkergetett magától s az ő akarata volt, hogy semmiben se legyen részem. Én engedelmeskedtem az ő akaratának.

— És mibe került ez a lemondás? — kérdi gunyosan az egyik rokon.

— Semmibe!

— Ugy? Hát büszke a kicsike? Különben az ilyen filiszterek nem is tudnák hová tenni pénzüket. Hanem azért egypár száz forintot mégis illő volna adni nekik. Ugy odacsusztatni valahogy, tudjátok, hogy meg ne sértsük vele. Hallom ugyanis, hogy nagyon szegények!

És míg az egyik szobában folyik a családi tanácskozás, a szalonban, a ravatal előtt ott térdel egy magas, sápadt arcú asszony, csókolja a halott hideg arczát, könyeit meg ráhullatja a selyemterítőre.

Mellette áll egy nyulánk, barna fiu. Félig gyermek, félig ifju. Daczos, büszke tekintettel néz a sápadt fényű gyertyalángokba, a komor gyászdiszítésekre s mikor pillantása a halott arczára esik, idegesen, bosszusan harapja össze az ajkait.

— Szegény nagyapádat meg sem siratod? — kérdi szomorúan az anyja.

— Miért sirassam? A ki téged megbántott, azt én nem szerethetem.

— De fiam, mégis nagyapád volt!

— Eh, a ki engem nem szeretett, sem téged, az nekem senkim!

A szomszédszoba ajtaja halkán megnyílik s kilép dr. Balázs Gábor ügyvéd ur. Lassan, csendesen odalopózik a fiu háta megé:

— Öcsém, fogd, egy kis zsebpénz neked — s a markába nyom egy csomó bankjegyet.

A fiu elvörösödik, szeme tekintete megczikázik s minden szó nélkül lecsapja a pénzt a földre. Azután lehajol az anyja mellé, szelíden felemeli s úgy mondja neki:

— Menjünk anyám, mert még azt hiszik, hogy mi is pénzért jöttünk ide. Hiszen ravatalhoz úgy is csak pénzért szoktak járni...

Elrepült a...

*Elrepült a fecske-madár messze,
Leszállott egy kicsi házereszre,
A míg elment, százszor is megkérdezt:
Mit izenek, mit izenek neked.*

*...Fecske-madár, engemet ne kérdezz,
Nem értek a virágos beszédhez,
A mit értek, arra szavam nincsen,
...Mondd meg neki: áldja meg Isten!...*

Ákáczfalevél.

*...Szeret, nem szeret... szeret, nem szeret...
Letépdeseim az ákáczelevelet,
És elbúsulok a zord feleletre:
...Szeret, szivből... szinből... kicsit, — cseppet se...*

*...Szeret, nem szeret... szeret, nem szeret...
Befogja két kis kéz a szememet,
Nem kérdelem, hogy ki, te meg nem felelsz,
Csak két karoddal lágyan átölelsz,
...Bohó fiu, hát hogyan szeretnélek!
— S én nem hiszek az ákáczfalevélnék.*

Szilágyi Imre.

A szerelem hatalma,

Irtta: Kóncz Ákos.

Örök ifjuságról, soha el nem muló szerelemről álmodott és fájt lelkének, hogy ebből az álomból, ebből a remélt boldogságból nem teljesedett be semmi.

Unottan ül kényelemmel berendezett boudoirjában. Künn hómező látszik, épp úgy mint két évvel ezelőtt. Akkor még nem nézte oly unottan, mint most a szálíngó hópihéket, mert akkor még Béla volt egész világa.

Azóta két év mult el és sok minden megváltozott. De legjobban Béla, nem érzi már magát jól a puha fészekben, hol annyi boldog órát töltött azeiótt. Már nem is akar emlékezni a régi napokra. Megfeledkezett az áldozatról, melyet Marianne a szerelem oltárára hozott és nem akart emlékezni arra az órára, midőn hűséget esküdött annak az őt szerető léleknek.

A remélt boldogságnak most azonban már csak romja maradt meg; összedőlt az hamarabb mint a hogy azt mindketten gondolták. Csak a fájó emlékek maradtak meg, azok ott zsonganak az unatkozó szép asszonynak lelkében. Hiába igyekszik azokat onnan kiűzni, azok kétségbeejtő szívóssággal vannak lelkéhez tapadva. Kinozzák, gyötrik és az a szegény asszony érzi, hogy egyedül van életben, kinek nagy vagyona, szépsége mellett is nincs . . . nincs senkije, kihez bizalommal, kinyílt szívvel közeledhetnék . . .

Két évvel ezelőtt is éppen ilyen téli idő volt. Künn esett a hó és az emberek komoran haladtak el egymás mellett. Bizonyos fárasztó egyhangúság nehezedett a járó-kelők lelkére és mindenki sietett mielőbb hazajutni a barátságos szobába.

A milyen komor volt az idő odakünn, olyan barátságos volt a Toronyiék szalonja. Vidám társaság ülte körül az obligát számovárt, röpködtek az élczek és Marianne kedvesen, szeretetreméltóságával elbüvölt mindenkit.

Egyik ablakmélyedésben egy elegáns fiatal ember unatkozott. Be-behunyt szemekkel hallgatta az élénk csevegést s csak olykor-olykor nyitotta fel azokat, hogy láthassa Mariannét, ki oldalvást ült tőle s vidám mosolylyal beszélt el az egybegyűlt hölgyeknek a jogászbál epizódjait.

E fiatal ember Regedey Béla volt, kit az asszonyok szerettek, a férfiak ellenben többször tapasztalt jellemgyöngesége miatt a szó teljes értelmében gyűlölték. Az a hír volt felőle elterjedve, hogy veszedelmes udvarió, amellelt kitünően kezeli a kardot és pisztolyt, melyekkel már bizonyos szerelmi viszonyokból kifolyólag két barátját küldött a másvilágra. A könnyüvéru asszonyok egekig magasztalták ezt az egyébként meglehetősen üres embert, még a komolyabb értékű férfiak nem láttak egyebet benne, mint egy üresfejű gavallért.

Marianna és Béla régen ismerték egymást, úgy szólván gyermekkoruk óta. Mariannének tetszett a Béla szilajsága, míg Béla, bár nem érzett valami mélyebb vonzatmat a szép leány iránt, elhatározta, hogy nőül fogja venni őt. . .

Midőn Marianne egy alkalommal megsugta édes anyjának, hogy szereti Bélát, az áldott lelkü Toronyiné majd hogy hová nem lett csodálkozásában. Mindent hitt, csak azt nem, hogy az ő komoly kis leánya, abba a kiállhatatlan Regedeybe szeressen. Tiltakozott is ellene legott, minek azután az lett a vége, hogy Marianna keservesen sirni kezdett.

Annyit azonban elért Toronyiné erélyes fellépésével, hogy Marianne nem hozta szóba többé Bélát, bár látszott a bohó kis leányon, hogy meg-megrezzent, ha az inas Bélát jelenté be. Igyekeztek azonban érzelmeiket eltitkolni és főleg idegenek előtt úgy viselték magukat, hogy azok inkább olvashattak ki gyűlöletet, mint sem szerelmet egymás iránt való magatartásukból.

A fentemlélt teaestélyen sem látszottak egymással törődni, pedig lopva váltottak egy-két tekintetet, melyből ők többet értettek, mintha belevegyültek volna az egymás társaságába.

Na de elvégre is Béla nem volt egészen rossz parthienek mondható. Nagy vagyona volt és elfogadott ember a legelőkelőbb körökben. Lassan-lassan szilajságából is elhagyott valamit, mely körülmények végre is arra indították Toronyiékat, hogy nem elle-nezték továbbra a tervezett házasságot és Marianne a Regedey Béla felesége lett.

Az első napok, vagy mondjuk a mézeshetek boldogsága, meglelégedése csakhamar elröppent és egy reggelen mindaketten arra a meggyőződésre jutottak, hogy ők nem egymásnak valók. Nagyon különböző volt a lelkük és az érintkezési pontot, mely harmoniát öntött volna életökbe, nem tudták megtalálni. Talán nem is nagyon keresték, mert Marianne azt hitte, hogy az majd megjön magától is, míg Béla nem nagyon törte magát a kereséssel. Üres szív volt, ki nem a szerető nőt látta feleségében, hanem az asszonyt és éppen azért nem tudta az önzetlen tiszta szeretetet hasonlóval viszonzni. Magasabb kötelességérzetet nem hozott magával új életébe, frivol maradt és már az első hónapokban nagyon is fájón érezte Marianneval azt, hogy tökéletesen eltelt a boldogsággal.

Ne is csodáljuk tehát, ha ez a jó asszony szerencsétlennek érezte magát. Nem azért mert csalódott, hanem mivel kigunyolva látta érzelmeit és éreznie kellett, hogy Béla egy szemernyivel nem törődve a családi tüzhely tisztaságával, saját otthonuk küszöbére is behozza a romlás szellemét, odahagyta azt a házat, melybe annyi reménynyel lépett be és hazament édes anyjához sirni. . . és az anyai szív kiapadhatlan forrásánál vigasztalást keresni. . .

Regedey meg haladt a maga útján, ivott, kártyáztott és skandalumairól a félváros beszélt. Marianne meg szétdult boldogságát siratta, vagy inkább siratta azt a férfit, ki neki férje volt és a kit lelkének egész hevével most is szeretett...

De egy véletlen az ő szenvedéseire is meghozta a gyógyító irt.

Béla beteg lett és betegsége alatt elgondolta azt, hogy méltatlanul bánt azzal a jó asszonnyal. A lelkiismeret megmozdult benne, de nem remélte, hogy Marianne megbocsát neki; úgy érezte, hogy eltévesszette életét és komolyan kezdett foglalkozni az öngyilkossággal eszméjével. A láz, mely ereiben kergette a vért, mintegy ösztökélve sötét tervének kivitelére.

Odavánszorgott íróasztalához és kinyitva azt, elővett egy kis elefántcsont agyu revolvert. És amint nézegette a gyilkos szerszámot, hirtelen megrezsent. Ugy fázott a halál gondolatától. Előtte állt Marianne könnyes szemével, szenvedő arcával...

Letette a revolvert, kezeibe temette arcát és a néma csendben, melyet csak az óra ketyegése zavart meg, egy erős férfi zokogott.

Siratta a saját hibájából szétdult boldogságát...

Sokáig kesergett így Béla s csak akkor eszmélt fel, mikor inasa egy levélkét nyújtott át neki, mely a milyen rövid volt annyi melegséggel és szeretettel volt megírva.

A levélkét Marianne írta. Szeretete azt sugta, hogy ne hagyja el férjét betegségében. Tudakozódott tehát hogyléte felől és megígérte, hogy meglátogatja őt...

Béla annyi gyöngédségre nem számított, mert bűnösnek, nagyon bűnösnek érezte magát. De a szeretet, melyet eddig ő kigunyolt, visszatértette a nemes gondolkodás útjára. Szokatlan melegség gyűlt a szívébe. Érezte, hogy le van győzve, de a vereség visszahozta lelke nyugalmát és ő érezte, hogy a szíve meg-nemesült a szeretet jótékony melegsége alatt...

Találkoztak. Marianne mindent feledett. Kitérőlt a múlt fájó emlékeit lelkéből és boldog volt, hogy a tévedezőt visszavezethette a családi élet melegéhez. Nem érezte azt az áldozatot, melynek tűzénél elégette a lelkét ért csalódásokat és örült, hogy visszahódította azt a szívet, mely ránézve majdnem elveszett.

Béla pedig hálás a feléje nyújtott jobbért. Érti, hogy sokkal, nagyon sokkal tartozik nejének, annak az áldott jószágú asszonynak, ki a halál révéből visszavezette őt oda, akonnan könnyelműen kiszakította magát...

Ilyen a nő, kit a tiszta szerelem vezet. Jóságos kezével a romokban is nevel virágot és én ezt tudva, leborulok a női szív mindenhatósága előtt...

Bakaszerelem.

Olyan szép ez a mi nagy tölgyes erdőnk, szép télen csakugy, mint nyáron át. Ha hókontösébe burkolt fáival mozdulatlanul pihen s szürke, ólmos fellegek feküsznek kopasz koronáira, engem épen úgy elbájol, mint nyaranta, a mikor friss zöld a ruhája s étlettől duzzad, madárdaltól hangos minden zege-zuga. Tetszik nekem, ha költözködik kaczeron, teljes díszben s ott sütkérezik a nap izzó fényében, körül rajongva széptevőitől, a csirippoló madaraktól és nem kevésbbé hódolok elhervadt, fagyos bájainak. De mégis akkor fog el az igazi szerelmi láz, ha így láthatom tavasz nyílásakor. A szépsége valósággal megbabonáz, a levegője átrezeg az utolsó kis idegszálamon is. És ilyenkor csodálatosképen, — úgy fekszik előttem ez a nagy-nagy erdő, mint egy feslő kis rózsabimbó, melynek mohás tövében ott csillog még a télből egy csipetnyi szintiszta hó.

Az öreg Simonyi-fasor, mely hosszú vonalban, egész a csőzház kapujáig őrt áll, sajátságos mozgásban van most. Vedlett gallyaiban az új életre ébredés bizserég, izeg-mozog, hajlong minden ága, mintha a tavasz érkezésének örömhírét adná át egyik a másiknak. Mosolyognak a kis tulya-bokrokás, amott beljebb, a kerítések mögül, a honnan egyre-másra halatszik mint pattog fel a kanyargó utak nedves talaján s kunkorodik össze az újra szikkadó, aszott falevél.

Nagy gyönyörűség ilyenkor keresztül kasul kóborolni az erdőt. Az ut még taposatlan, besüpped a legkönnyebb lábnyomás is. Kevesen járják, csak az erdők ismerős, kedves alakjai tűnnek elő hol itt, hol ott, ma is csak úgy, mint más időben: gönnyedt hátal, hangos beszélgetés közt czipelve tűzrealójukat. Hasonlatos még minden a bucsuzkodó téli néma hangulatához, de a csönd koránsem oly élettelen már, mint ezelőtt csak egy pár héttel is volt. Akármerre nézzek, zugnak-bugnak körülöttem mindenfelé oly halkán; hogy érteni nem lehet, de mozdulnak perczről-perczre s érzem, hogy a pihenésnek immár vége szakadt.

Hangzik már a kürtszó is. Az erdő mélyéből rekedten tör elő s keresztül-kasul bujkálva bokrot, cserjést tisztást, reggeltől estig alig pihen. A katonák járnak ide trombitaszót tanulni, a mire az öreg bakáknak később masirozni lehessen.

Ehol most is gázolja a sarat öt-hat legény. Oldalukon figyel, zsinórra huzott ragyogó rézkürt. — Tavaly ilyenkor még Kazai Pál tizedes is így vezette egy maga kis csapatját.

A ragyás Kazaival együtt szolgáltunk a Nyulas mezején, ámbátor akkor, a mikor én bevonultam, ő már bucsuzott a gyöngyélettől. De úgy megszerette a trombitáját, hogy nem tudott megválni tőle. Valójában ugyan kívánczolt biz ő már réges-régen fölcserélni a kék dolmányt, de tüzes volt a vére s minduntalan rajtavesztett valamely bakacsinyen, a miért többször leszakították nyakáról az örmesteri pertlit s őt magát évről-évre ott tartották, hogy fujja a dudát és kiváló hangászokat neveljen nemzedékről nemzedékre.

A potrohos szakács sokszor is megcsipkedte ezért Kazait:

— No Pál, kend itt hervad a katonáéknál.

A mire Pál sohasem maradt adós, visszavágott:

— Ha még sokáig kend főzi a zupát, éhen pusztulok el.

Különben a dudás elérte a tréfát, ő maga is szójátékos volt. A hogy tavaly itt haladt az uton, felém köszönt s rég időből vett bizalmas hangon szólt egy zokszót:

— Tán fülemile után, öreg czimbora?

Mire a többi legény vihogni kezdett. De a tizedes ur rögtön rájuk rivált:

— Ne köhögj bundás! Te még pólyás kölyök voltál, mikor az az ur mán elsütötte a manlikkert. Kezd rá csak Kovács.

És közlegény Kovács duzzadt ajkához szorítván kürtjét, recsegeve dudálta a lépésre igazító nótát. Hogy azt mondja:

Katonabácsi nagyfüllü,
Elmaradt a többitü,
Ha levágják a fülit,
Utólérmé a többit!

S rakták a szeges talpu óriás bakkanosot beljebb-beljebb, egyik a másik után fujva — kidiózó szemekkel — trombitáját. Künn maradtak egész napra és az erdő csendjét tapogatózó, össze-vissza egybekavarodó kúrthang verte fel. Csak nagy elvéve lehetett kivenni egy-egy hosszúra nyújtott, mélabus hangot, a mi szépen, hullámosan hasította a levegőt. Ilyenkor a tizedes ur dudált. Érzéssel szívvel, nagy tudással.

Azonban Kazai Pál unta már nagyon a mester-ségét. Bevitte embereit az erdőbe s miután rájuk parancsolt, hogy osztán ne pihenjen az a tüdő, mert baj lesz; ő maga került fordult, beült a *Levelesbe*. Bekapott egy-két kupicza pálinkát, a többi időt pedig Julcsa leányzó körül lebselte el, a kibe szerelmes volt holtig szerelmes. Pedig bizony szegény Pál olyan szekér után szaladgált, a melyik nem vette fel. Julcsának helyén volt a guszta. Miért szeretett volna épen a rongyos Kazai Pálba, mikor volt módja kibenválogatni.

Vasárnap délutánokon nagy vígságok színhelye a *Levelescsárda*. Tánchely van itt. galagonya ággal bekerített sátor mindjárt a csárda előtt s huszárok, bakák, czibillegények adnak találkozókat alatta a galambjaiknak.

Ezek a galambok tüzesvérü, forró szívü cseléd leányok, jórészt falusiak, a kik elszegődtek ide a nagy városra, valamely nacscságához, a kinek jó szive van s belátása ahhoz, hogy a szegény cselédnek is kell egyszer egy héten mulatni.

S ezen napokon a déli edény, hihetetlen gyorsan fel van mosogatva. Két óra tájt már ropogós szoknyájú, tarka pántlikás leányok húzódnak karba fogózva az erdő felé. A honvédkaszárnya előtt sort állanak a bakák s hol egyik csoporthoz, hol a másikhoz áll egyik-másik vitéz. Olyik leánynak huszár jut. Ez oszt gangosan rázza magát az egész uton s szinte taktusra rakesgatja máris szűk czipellőbe szorított vaskos lábát.

A *Levelesnél* külön bokorba bujnak a leányok s másba a legények. Sok a leány, kevesebb a legény. Ezek azt nézik, hogy melyik legyen a mai kiszemelt, a leányok meg egymást mustrálják szemügyre, kinek milyen fodros ruhája, meg hogy milyen karcsu a deraka? Átsandítanak a tuloldalra is, de ez titokban megy, nem szabad tudni róla senkinek. Mert érteneik ám ezek is az öltözködéshez s tudják, mi becse van a darázsderéknak, meg a göndörre süttött hajnak, de otthonosak a hamisságban is, mert szemesé a világ, szükség van itt az asszonyi fufangra is.

Valami kiérdemült szakácsné-féle — bizonyos Forgó Rébék nevezetü, — hátrább húzódva, egy tölgyfa mellett: oktatja az új szobaleányt. Azt kérdi tőle a szobaleány:

— Hát oszt illik ennyi nép közt tánczolni?

— Illik nem illik, de jól esik fiam — mondja Rébék.

A szobaleálynak megrezdül a szive a meleg gondolatoktól. Mert úgy érzi, hogy fél is valamitől, meg vágyik is valami után. Pirosság szalad az arczára s azt sem tudja hirtelénjében, honnan szólalt meg a muzsikaszó. Pedig itt huzzák, közelében a sátor alatt. Párosan futnak be rá leányok legények s rakják is már odabenn a csárdást.

Rébék oda sug a társához:

— Ismered azt ott?

— Méket?

— Ahole, ott ül az ajtó mellett.

— Nem én.

— No hát azt hívják Kazai Pálnak. Az a fiu ugy trombitál, hogy megrikatja benned még a lelket is.

Pál csakugyan ott ül, egyesegyedül a felterített asztal mellett s söröspohárban áll előtte a bor. Szivarozik s nem néz se jobbra se balra. Ugy látszik az arcán, mintha haragos kedve volna. Csak akkor pislant félre, ha a korcsmáros leány röpköd mellette, ide is oda is kínálgatván a borát. Szól is neki halkán, sugdosva valamit, de a leány csak a fejét rázza rá. Ez bizony nem jót jelenthet, mert a tizedes ur himlőhelyes arca még komorabb lesz tőle.

A muzsika mindig csak azt az egyet huzza (a galagonya ágak mellett) de már szaporázva, pattogósan tüzesebb tempóban. Kurjantgatás is hallatszik. Pál borért kiabál és mikor Julcsa leányzó leteszi elébe a telt üveget, a dudás megkapja a leány kezét:

— Julcsa te! hát meddig kunérozol még engem?

— Eresszen már kelmed, látja, hogy sok a vendég.

— De babám innen addig nem megy, míg nem szólasz. Hát csakugyan nem kellek én tenéked?

— Persze, hogy nem. Nem kell nekem senki fia, dudás bácsi.

Na, ha így van.

— Gyere hát, tánczolj velem egyet — mondja Kazai s feláll, hogy körülkapja a leány derekát. De Julcsa kifordul a karjaiból s a küszöbről nagyot nevetve mutogatja vissza a két ujja közt hüvelykét.

A trombitás visszaül a bor mellé s hogy enyhítsen valamicskét a bánatán, nagyot huz az üvegből. Nem lát most ezekből a mulatózókból senkit sem, csak a szivére ügyel, hallja, hogy odabenn erősen dolgozik a vér. Ez a büszke, hányiveti leány csak nem enged. Hitegeti, csalogatja, hol édeskés, hol meg keserü hozzá. Megállj Julcsa, ha én nem kellék más se harap beléd.

Körülnéz s amint észreveszi Rébékét, int neki. Az elébe siet.

— Jössz velem tánczolni Rébék?

— Mán mér ne mennék?

— Na hát gyere!

A sátor alá mennek s mivel már nem huzza a cigány, Kazai odarikkant nekik:

— Még egy parányit! Én fizetem Kazai Pál. Magam járom érte!

Ez legény virtus. Kevesen teszik, mert sokba kerül. A sátor hamarosan kitisztul s járja a dudás a kövér szakácsnéval. Ez büszke, nagyon büszke a kitüntetésre. Hiszen évek óta várt már erre az ő lelke,

de a tizedes ur annyiba se vette mint egy verebet. A tánczosa mellére hajlik s szinte sír a boldogságtól. Az bolondul forgatja s vasmarokkal szoritja a leány derekát. Közben azt sugja a dudás a szakácsnének: — Vesztemet érzem Rébék.

Rébék ezt is szerelmi vallomásnak hallja s még jobban ellágyul. Tánczolnak, rugják a port. A többi ott áll körültek s mosolyogva nézi, hogy mennyire egymásnak termett ez a két vén cseléd.

De im sarkantyú is peng már a muzsikaszó közé. Nyalka huszárgyerek bokázik be a táncz helyre. Kis vörös sapkája hátra van csapva s a karján mosolygó, takaros virágszáll illeg-billeg. A dudásra ügyet sem vetnek. Nem látnak semmit, mert szerelmesek s azt hiszik, hogy itt a világ közepe, ez alatt a sátor alatt.

A dudás azonban rögtön megáll s Rébékot odéb taszítja magától. Épen akkor pillantja meg a másik párt, mikor a huszár csókot nyom a Julcsa szép nyakára.

Nagyot fordul Kazai Pállal a világ. Hát ez más-sal járja?! Pokol tüze lobban fel benne abban a szempillantásban. Csak az oldalához kap s hüvelyéből kirántott késével úgy ront a huszárra, mint egy vad-állat. Nem állhatja útját senkisé, imé már kézzel éri a vetélytársát és neki vág teljes erejéből.

Szegény huszárgyerek mosolyogva rogyik össze Csönd támad, minden elnémul. Csak a huszár tördelt sóhajtása rezeg a levegőben. Pál mellette áll. Kigyult szemekkel, vért szomjazva nézi. De odakünn már zajt csaptak: jön az őrég. Megkötözik a híres legényt s azzal előre. Kazai beáll katonásan a szuro-nyosok közé s kifeszített mellel, daczosan lépked kifelé. Úgy érzi, hogy ő most itt mindenek fölött a legnagyobb, a legkiválóbb, a kire félve, rettegve néz mindenki.

Lehet, hogy ez egyben igaza van Kazai Pálnak. De mit szól mindezekhez Rébék? Rébék, a hervadt szakácsné, a ki hiába megy majd ki vasárnap délutá-nokon a Levelesbe, tizedes ur Kazai nem szólítja több tánczra. A miért sokszor fog ő még sirni-rini, a minthogy most is ott óbégat a tölgyfa mellett, össze-törve, csalódott szívének özönbánatával birkózva.

Lovász János.

Telepáthia.

Irtá: Suehán Elemér.

Éjfél felé lehetett már, midőn barátaimtól megválva haza ballagtam.

Ködös, szomoru idő volt s a fagyasztó szél arcomba verte a havat.

A metsző hideg még jól esett a kávéház füsttel telített kábitó meleg levegője után...

Lakásomba érve fekiüdni készültem, de előbb még jól megraktam éjjelre a tüzet.

Épen a mint aajtáját akartam betenni a kályhának s ott guggólva még pár pillanatig gyönyörködtem a perzselő fényben, — kopogtatást hallok.

Meghökkentem! Ily késői látogatásra nem gondoltam.

A kíváncsiság, a meglepődés, a félelem bizonyos neme fogott el s keveredett össze bennem.

— Ki az?! — kérdém kissé erőltetett, kemény hangon, s éreztem, hogy megremegtem.

— Én vagyok! Nyisd ki, Zoli! — hallzott tompa, szak-galott szavakban a felelet.

Felismertem! Legkedvesebb barátom volt.

Sietve nyitottam ki az aijtót s ő belépett.

Lesegittem köpenyét, aztán megöleltük, megcsókoltuk egymást.

Öt éve nem láttam! Arcza nem változott, csak halványabb lett kissé.

— Megfázhattál lelkem, ugy-e? — kérdém aggódva.

Csak fejével intett s oda állott a tűz elé.

— Utazom haza! — szólt kis idő múlva. — Reggel tovább megyek, — s úgy remegett a hangja.

— Miért sietsz? — kérdém. — Maradj bár egy napig nálam. Kibeszélgetnénk magunkat, hisz oly ritkán találkozunk.

— Nem lehet! Mennem kell! — felelt mogorván.

— Csak téged akartalak még látni, — tette utánna halkabban s láttam, hogy sir.

Theát szerettem volna számára készíteni, de nem hagyta, Cigarette-el kínáltam, mert szenvedélyes dohányzó volt, az sem kellett neki.

— Feküdj le hát, fiam, törődött lehetsz, — mondtam s gondoskodólag kezdém vetkeztetni.

Lehuztam nedves cipőit s a kályha mellé helyezém.

— Te mindig oly jó vagy, — szólt szeretetteljesen moso-lyogva, — hugom is sokszor mondja ezt.

Jól esett e bók különösen tőle, ki zárkózottabb természetű volt mindig s érzelmeinek ritkán adott kifejezést.

— Feküdj az ágyamba, én majd itt a diványon rögtönzők magamnak fekhelyet, — szóltam hozzá.

Semmikép sem tudtam ráerőszakolni.

— Nem! Nem veszem el a helyedet, én fekszem a diványra, — erőszakoskodott.

Hiába volt minden ellenvető rábeszélésem, kötötte magát a diványhoz. Elkészítettem hát neki azt és hálóköntöst vettem elő, hogy reá adjam.

Lassan leült a divány szélére és felölté a ruhát. A mint segiténék neki s véletlenül oda pillanték, elrémültem.

Mellén, a sziv helyén egy nagy, sötét üreg látszott... Mintha akkor vágták volna ki testéből azt a darabot, úgy nézett ki. De vérnek semmi nyoma!...

Egész valómon a hideg borzadály hullámmozott végig.

— Zoli, mi bajod van? Micsoda az az óriási seb a mel-leden?!... — kérdém elrémülve.

— Semmi! Csak elrothadt szívemet vágtam ki rövidesen az uton... Manapság úgy sincs szükség rá! Az emberek a nél-kül élnek...

Megirtóztam e kijelentésen s nem mertem őt tovább kérdezni...

— Aludjunk pajtás, — szólt később, — jókor kell men-nem! — miközben befordult a falnak...

Nesztelenül fekiüdtem én is ágyamba s hanyatt dölve taná-csot kértem a sötétségtől.

Izgatottan figyeltem meg a nagy csöndben minden neszt... A kemenczében a tűz alvó félben volt s hosszú, elhaló bágyatag fénye még kisugárzott a nyíláson.

Sokáig néztem merően e fény sugárt, míg a szőnyeg bolyha el nem nyelé...

Időnként hallottam barátom hosszú, nehéz lélekzetét s egyszer álmában e két szót hallám halkan sutto-gva kiejteni: — semmi, semmi!...

Jó darab ideig nem tudtam elaludni. Rágyujtottam egy cigarette-re s megnéztem tüzenél az órát. Pár perczel mult el két óra!

Ágyamban felkönyökölve virraszték, míg elszivtam czi-ga-rette-emet.

Egyszerre aztán valami bágyadtság fogott el s — elszen-deredtem én is...

...Reggel nagy csörömpölés ébresztett fel. Legényem ügyetlenül támasztotta egy fotellhez kitisztított kardomat, mely helyéről lecsuszva zajával felköltött.

A mint megébredék, első gondolatom a barátom volt! Kiugorva ágyamból, a díványra néztem... Senki sem volt ott! A takaró fellökve, a párnák összegyűrve, de barátom sehol. Beszéltem legényemet, s megkérdeztem tőle, hogy látta-e mikor ment el az az ur, a ki a díványon aludt
— Nám vazut! — felelé az oláhul s katonás rövidséggel. Szegény fiu, — gondolám, — nem akart álomban zavarni s még legényem jötte előtt jókor csendesen felkelt s elutazott. Egész nap ő volt eszembe. Azt a borzasztó üreges, sötét sebhelyet láttam mindig magam előtt.

Legjobban bántott az, hogy meg sem reggeliztettem. Pedig kitűnő csempészett theám volt, mit egyik bajtársam hozot a török határról.

Az nap estély volt a tisztí kaszinóban s ismét későn vetődtem haza. Egyébiránt ez megszokott dolog volt. Katona élet nem családi élet. Legkevesebbet van otthon az ember. Hozzá van ehhez szokva mindenik.

Az estélyen nagyon nyomott, levert volt a kedélyállapotom, s nem tudott hangulatot támasztani a lelkemben semmi...

Barátainnak is feltűnt e szokatlan viselkedés, sőt az őrnagy felesége, egy szép szőke, kedves, élénk isztriai menyecske azt a gyanúsított, hogy bizonyosan reménytelen szerelmes vagyok.

— So jung und schon verliebt?! — mondá nevetve.

— So jung und noch nicht verliebt! — korigáltam ki készített mosolylyal mondását.

Egész éjjel nem bírtam elaludni. Valami megfeszített, kinzó, sejtelmes izgalom lepett meg, mely ébren tartott mindvégig.

Alig virradt még, felkeltem. Fáradtabb s bágyadtabbnak éreztem magam, mint azelőtt. A fejem nehéz volt s mintha egész testem elszibbadt volna, ugy érzém.

Felöltözködtem s kimentem a levegőre.

A hideg dermesztő volt. Pár pillanat alatt felfrissültek bémult idegeim...

Az átvirrasztott éj fölött töprengve sétáltam alá s fel a nélkül, hogy okát találhattam volna izgult kedélyállapotomnak.

Semmi olyan nem történt velem, mi azt a kínos izgalmat szülhette volna.

S mégis! Nem bírtam megállapodásra vergődni. Gondolataim bejárták egész lélekvilágomat, kutattak emlékezetemben s a legcsekélyebb eredményt sem tudták elérni tárnim...

Nem vagyok babonás. Soha sem hittem oktalán, valótlan dolgokban, de ez egyszer megingott a lelkem, a képzeletem...

Reggelinél ültem még, midőn legényem egy levelet hozott. Ideges türelmetlenséggel téptem fel a borítékot, melyen apró, vékony női betűkkel állott a címzés.

Mohó tekintetem végigömlött a sorokon...

Zolinak, az én legkedvesebb barátomnak a nővére írta.

Olvasása közben alig bírtam reszkető kezemben tartani a könnyű, illatos tapot.

A levél rövid volt, de tartalma lesújtó, kétségbeejtő! Nem hittem szememnek. Ujra és újra olvasám.

...Tegnap éjjel még levelet írt Önnek, mert egész este emlegette. Szerette volna már látni. Alig aludtam el, mire egymásután két gyors, iszonyu dörrenés felriasztott. A szobájából hallszott. Mint örült rohantam be hozzá. A szoba tele volt füsttel, s én az első pillanatban eszméletem vesztém. Lehetetlen leírnom. Zoli ott feküdt a kanapén s a vér, mi melléből szerte folyt, borzalmas színe volt a halálnak... A háziur és családja végeztek el mindent, én semmire nem voltam képes. Most ágyamban fekvem

rom e levelet Önnek, mint legjobb barátjának. Tudom, hogy szerették egymást. Szegény Zolim utolsó óráiban is Önnel foglalkozott. Kötelességemnek tartottam Önt e szomorú esetről tudósítani...

Nem bírtam magammal. Torkomon akadt a fájdalom s nem tudtam sírni...

Nincs szörnyűbb a néma fájdalomnál. Azt hívem megőrültem. Hisz a jelzett időben Zoli nálam volt?! Hogy lehet ez?! Hisz nálam aludt, láttam, beszéltem vele!?

Magam fektetém le, magam készítém el fekhelyét a díványon s másnap még világosan láttam a gyűrött párnán feje benyomult helyét!

Örült volnék, vagy víziózáltam?! A ma éjjeli lelkiállapotom... A tegnap éjjeli történet! S ma e levél! Álom, látomány, való összekeverve! Iszonyatos!

A legelső vonattal utaztam a temetésre. Jókor érkeztem épen. Megtörve a kiállott izgalmak és lelki fájdalomtól léptem legkedvesebb barátom ravatalához.

Egyik barátja, ki orvosa is volt, megmutatta a lösebet, mely szíve helyén volt.

Bárhogy uralkodtam is magamon, megtántorodtam. Ugyanazon rémes látvány volt, melyet azon éjszakán vízióban láttam!...

Sötét, nagy üreg a szív helyén s vértelen teste olyan, mint a viasz!...

Parasztszivek.

A tűzbe lehetett volna rohanni érte, olyan szép volt Kupás Borcsa. Ott állott a kankalikos kutyám tövében s merte a vizet. Ha tele volt az abroncos veder, a tejesköcsögöket mosogatta ki a vízzel, azután minden csuprot felaggatott szép sorjában a meztelen ágafára.

Mikor lábujjhegyére emelkedett, hogy felérje az ágas felső fokait, meglehetett látni a természetét. Erős teste volt, a dereka darázs, a vállai szélesek. A kék orcája olyan csattanó piros, mint a kifestett rózsa, a szemében csodálatos tűz lobog.

Azután elmélázik, elábrándozik. A kék égre emeli nagy fekete szempárját s nézegeti a foszlányos felhődarabokat, amint azok neki-neki rohannak a nagy, a végtelen kék levegőtengernek, de csak eltűnnek az azuros mezőben.

Egyszerre ijedten rebben hátra. Mintha a nevéen szólította volna valaki. Onnan a kis kapu felől hangzott a szó. Esteledni kezdett az idő, a lány nem látta jól, ki van ott. Csak a szürkeségből elővillanó meggy-színű rajthuzlit vette ki, hanem arról is megtudta, hogy ki beszél.

Előbb megijedt egy kicsit, de aztán összeszedte magát. Odament a reczés kerítéshez s kiszólt rajta:

— Kend az, Gergely?

Odakintről dörgő, mély emberi hang felelt vissza:

— Én hát, ki volna más? Ki is lenne más olyan bolond, hogy ilyenkor járjon a szeretője kapujára? Hát még, ha a szeretője nem is szereti őt igazán!

Megállott a legény. Várta biztosan, hogy a lány félbeszakítja, megczáfolja szerelmes szavával. De az nem szólt meg.

A legény elébb nagy busan hajtotta le a fejét, azután daczosan vágta ki a mellét.

— Nem szeretsz, nem hát! Tudom én azt jól tudom én azt régen. Hej Borsca, minek is vetted le, én rólam azt a megvesztegető szemedet, vagy ha már levetted, minek fordítottad másra. Hát nem vagyok én olyan legény, mint Bóné Ferke? Tán, hogy az ő apja modosabb, meg hogy két telek is néz rá? Az én szerelmes szívem, az én szerető lelkem nem ér annyit, mint a Ferkó pénze? Mondd meg, lelkem Borsca, mit tudsz azon a fiun szeretni? De igaz szót beszélj!

A lány odahajította mind a két kezét a kerítés fájára, a fejét meg beletemette a tenyerébe. Onnan szólt a deli legényhez csendes hangon:

— Nagy szót fogsz mondani, Gergely. Tudom, hogy fájni fog kendnek, haragudni fog rám érte. De ha szeret, nem fog bántani. Kerüljön beljebb; az ereszt alatt a padkán elmondhatunk egymásnak mindent.

A legény nem sokat gondolkozott. Megnyomta a fakilincset s ment a lány után. A veréce előtt ültek le a szépen kilécselt agyagpadra. A legény félrefordította a fejét, rá se nézett a lányra. Csak csendesen lökte oda:

— Beszélj hát, te dáma.

A lány indulatosan fogta meg a Gergely karját s megszorította, hogy a legény felszisszent belé. Ugy villámlott a szemé, mint a friss parázs bujdokló tüze.

— Ha dáma vagyok, akkor se a kend kedvéért vagyok az. Czifrálokod, de nem azért, hogy kendnek tessen. Ha kend bánt, én is bántom.

Épen akkor kérezkodott be a kapun a legelőről hazajött tehén. A lány odaszaladt, bebocsátotta és szarvánál fogva vezette az ólba. Az alacsony színőli nagy marok csomózott szénát rántott le a favillával s odakínálta a marhának. Az alatt már a rozsdás borjú is odaszaladt s erősen döfölgette az anyját, Borsca hagyta kis ideig, aztán különkötötte más jászolhoz a kis jószágot. A fejéhez nem fogott hozzá; gondolta, majd ráér később. Odament a legény mellé a padkára.

— Ne haragudjunk azért egymásra, Gergely. Nem is lehetett ez másképen. Mikor kend megvert a szemével, bizony Isten csak maga volt a szívemben, más legény képe nem került még oda. De hát mikor kend el-elmaradozott, a Kalákába se jött el esténkinyi, azt hittem, hogy tán bizony más lány után jár. Az a másik legény is csak lassan lopódzott be a szívembe. Hosszu idő kellett, míg felejteni tudtam. Azért most sem vagyok én rossz szívvel kend iránt, a másik, a Ferkó bácsi, tudom nem haragszik meg ezért.

A legény jélszakította:

— Ne beszélj már nekem többet, eleget tudok, eleget hallottam. Nem szeretsz bizony már engem, cseppet sem. Az a másik legény van csak a szived kamarájában, azt már meg is bácsizod. Hej Borsca, ha tudnád, mennyire fáj a szívem.

Bánatosan állott fel a legény. A lány meg közel törleszkedett hozzá, mint a hízelgő macska, telt karjait a nyaka köré fonta. barna fürtös fejét szeliden hajította oda a legény domboru mellére.

— Tán csak nem megyünk szét haraggal, jó szó nélkül. Ne csókoljon meg az orczámon, akár a számon, így aztán menjen Isten hírével. Majd akad más lány kendnek, szebb is, jobb is, mint én.

A legény sóváran nézett a lány kérlelő, csalogató szeméibe s odaszorította őt magához majd indulatosan lökte el magától a lányt.

— Menj! Nem kellesz se testemnek, se lelkemnek. Verjen meg az Isteu annyiszor, a hányszor áldását kívántam reád. De Ferkóval majd csak lesz egy két apró szóm!

Keményen csapta be maga után az utcaajtót. A lábai alatt csak úgy reszketett a föld.

Borsca meg csak nézett utána, valami úgy szoritotta a szívét. Féltette Ferkót, mert jól ismerte Gergelyt. Akkor se mondott igazat, mikor azt erősítette, hogy csak kicsinyég szereti már. Sok jóindulat volt még a lelkében Gergely iránt, ha ez többet gondolvéle, nem esábhithatta volna el a másik legény.

Nem állhatott ellen, valami úgy nógatta, ösztönözte, hogy kinézzen a legény után. A kis kapuból jól látta, a mint Gergely egy gyenge sudaru ákácza kemény hajtását lecsavarta bunkósbotnak. A végiről lefosztogatra a levelet meg a háncsot s megcsóválta a kezében. Aztán utnak indult.

Borsca nagyon megijedt. Tudta, hogy valami baj lesz a dologból. Sietve szaladt be a pitvarba, magára kapkodott pruszlikott, kendőt, meggyebet s a káposztáskerten át, alul szaladt a Ferkóék háza felé. Ugy lihegett, mire a kertajtajukhoz ért, azt hitte, menten összeesik.

Lélekszakadva rohant be a hátulsi ajtón a házba. Az öregasszonyt látta csak maga előtt. Az megijedt a lány kipirult arcától, Borsca meg erős hangon kiáltotta:

— Ferencz bácsi, Ferencz bácsi, hol van kend!

A hangos szóra átjött a legény a szomszéd szobából. A mint meglátta a mátkáját, szerelmesen szaladt oda hozzá. Ez meg kiszakította magát a legény ölelő karjaiból s lelkendezve mondta:

— A Gergely halálra keresi kendet. Erre tart, mitőlünk jön. Nagy dorong van nála, valami rozszban tör a fejét. Vigyázzon kend, kerítsen valamit a kezébe.

Épen dörömböztek az utcái kapun. Behallatszott a Gergely mély hangja.

— Nyisd ki az ajtót, Bóné Ferke, szavam volna hozzád. Nyisd ki szép szerével, mert betöröm.

Ferkónak nagyot villámlott a szeme. Tudta, hogy most nagyban fog menni a játék. Előszedet valahonnan egy ólomvégű fokost, megnyálazta a kezét s marokba fogva az ütőszerszámot a kapu felé indult.

A lány csak állott némán, talán öntudatlanul. Szinte elkábította a dolog. Nem is tartóztatta a legényt, Most már hogy figyelmeztette a kedvesét a bajra, egyformán szerette mindakettőt, egyformán aggódott értük.

Mikor Ferkó a kapuhoz ért, kikiáltott a másiknak:

— Állok elébed, Gergely pajtás. Csak a mondó vagyok, hogy vigyázz, ha bejössz, az ólmomba ne üsd a fejedet.

Gergelynek visszadörgött a szava:

— De te nyisd ki inkább jól a szemed, hogy meglásd még egyszer a csillagos eget.

Ferkó dühösen nyomta meg a kilincset. Az ajtó egészen kicsapódott, de mielőtt az összecsapásra került volna a sor, ott termett a két legény között a lány. Esengve emelte fel a kezét nem Gergely, hanem Ferkó felé. Mintha arra kérné, hogy ne bántsa a másikat.

Erre aztán mindkét fiu felfortyant. Gergely azért mert azt hitte, hogy Borsca nem bizik az ő erejében. Ferkó meg azért, mert megsejtette, hogy a lány féltő szive Gergely felé húzódik.

Egyszerre akarta mindakettőt eltaszítani a lányt. De az nem tágitott, hanem most már Gergelyhez ment. Olyan szépen, olyan szerelmesen beszélt hozzá:

— Ne bántsátok egymást, ne tegyenek kárt egymásban. Egyformán sajnálom, egyformán szeretem kenteket.

Ferkó indulatosan rántotta hátra a vállát s lesujtó pillantásokat vetett a hűtlen leány felé. Gergelynek meg felragyogott a szeme a kielégített diadalérettől. A leány félremagyarázta ezt a szemragyogást; azt hitte, a szerelemtől van az. Ekkor már egészen a Gergelyé volt. Hevesen folytatta:

— Igen, kendet szeretem jobban, a kendé akarok lenni Gergely, Gergely bácsi!

Már ekkor megint tüzben égett az arcza. Nem törődik azzal, hogy a másik, a megcsalt kedvese fájdalmasan hallgatja a szavát. Odarohant Gergelyhez s belécsimpajkodott a nyakába. Ez a tüzes legény egyszerre visszahódította őt.

Gergely meg csak türte az ölelést. Ránézett a lányra, onnan a Ferőre s elkezdett beszélni:

— Látod Ferkó, most boszut állhatnak rajtad. Borcsa lám, ide huzódott mellém, csókolni akar. A nevem is bácsi már előtte. De ha olyan nagyon szeretitek egymást, hát csak éljetez boldogul. Tudod Ferke, nem virít kétszer az igazl rózsza, nem szeret kétszer az igazi szív.

Azzal büszkén tolt el magától a holthelvány leányt, mintha azt mondaná neki;

— Nem leszünk mink az egymásé, ha megcsaltál, légy a másé.

Borcsa meg csak nézett utána keményen, míg ki nem szökött szeméből a könny. Aztán nem törődött senkivel, semmivel, levetette magát a földre s hangosan, keservesen kezdett zokogni.

Ferke nem adott az előtte síró lányra semmit, bement a belső szobába. A lány zokogott tovább.

Gergelynek is fülébe vitte az őszi szél a sírás hangjait. Meg is állott kicsinyég a legény, mintha még vissza akarna menni.

De ez csak perczig tartott. Daczosan vetette fel aztán a fejét s füttyörészve haladt tovább. Csak a szemében csillogott valami hivatlan nedvesség . . .

Gál Zoltán.

Ugy-e elfeledtél! . . .

Ugy-e elfeledtél?	...Elmult — elenyészett...
Elfeledtél régen	Vége szakadt — vége...
Mint a virágot az	Nem jó többé sugár
Elpusztult berekben	Nem jó többé csillag
Pusztza erdőszélen!	A beborult égre! . . .
Rá nem tekint senki,	Nem lesz többé fénye
Senki meg nem látja.	Illata a nyárnak —
Csak a szálló vihar	. . . Elhervadt virágok.
Csak az őszi vihar,	Haldokló virágok
Csak az tépi, bántja! . . .	Szemfedőre várnak . . .

Szarvas Mariska.

A házasságról és a költőkről.

Sokan a szépségért házasodnak. — A szépség egyike azon adományoknak, melyet a nőt kiválólag kívánnak maguknak, amennyiben legtöbb esetben ez állásuk, befolyásuk és erejük forrása. Sőt oly értelmes és éles eszű nő is, mint Staël asszony kijelentette, hogy a szépségért szívesen adta volna cserébe szellemét.

A házasságban azonban a szépség nem lényeges kellék és nem szükséges a boldogsághoz. A szép arcz ugyanis épp úgy mint a legszebb tájkép, egyhanguvá válik. A szépség hamar elhervad, mint a májusi virág. Talán épen ezért a legtöbb férfi egy évi házasság után nem törődik neje bájaival, mert a nő értelme és szíve képez rá vonzerót. Husz vagy több év után az érényes asszony jobban elfogja férjét bájoslni, mint ifjúságában. Talán az a férfi családik legkevésbébbé, ki oly nőt vesz et, kit barátjának választott volna.

A férfiaknál a szép arcz kevésbé fontos, mint az asszonyoknál. »A férfi külseje« mondja Montaigne »csak egy gyöngye ismertetőjel és mégis valami fontos dolog.« A férfi szépségnek egyébiránt meg van a maga előnye. Egyideig csodáljak s ha elég okos, sokáig felszinen tarthatja magát. Ellenkező esetben azonban az asszonyok hamar tudnak a szép, de szellemtelen emberen. Wilkes, egyike a legrutabb embereknek, azt mondta, hogy ha a világ legszebb asszonyával egy félórát beszélgetne, ő egy szinten állana Európa legszebb férfiával.

A női szépséget nem csak az alak teszi. A szépség a kifejezésen alapszik. Az arczvonások szépsége magában véve tetszetős, de a szívet hidegen hagyja. A szépségnek rendes feltételei a fiatalság és egészség, kellem és kedvesség. A szépség ereje azonban gyakran a mindennapiaktól való sajátserü különbségen vehető észre. Descartes például csodálva szerette a kancsal nőket.

A szépség nem elegendő a házaselet boldogságára. A mézeshetek nem sokáig tartanak és annak a szépségnél valamivel szilárdabb és észszerűbb valaminek kell lenni, mi egy párt állandóan, gyönyörteljesen egyesít. A mézeshetek után ugyanis beáll a mindennapi élet. A férfi kenyér után néz, az asszony pedig az otthont tisztává, kedvessé és kényelmessé teszi. Nem kell engedni azonban, hogy a mindennapi élet zürzavarában a szerelem tüze a házi oltáron kialudjék.

Ugy a férfinak, mint a nőnek vannak hibái. Mindkettő körülbelül egyformán mutatja a fény és árnyoldalakat. A világ például az életben mozgó férfiaknak csak erényeit ismeri, de hibáiról csak a feleség tud, ki férjében a férjet látja s nem a bölcset. Épen azért a nő azon perczeket, melyeket a férj a házon kívül tölt, elveszett perczeknek tartja. Azért jegyzik fel a neves Scheffer Ary nejről, hogy azt kívánta, miszerint férje mindenekfölött csak őt szeresse és semmi egyebet, még a tudományt és művészetet se szeresse.

Az élettárs megválasztásában a képzeletekre nem kell sokat adni. A költő az egyiptomi szemöldökökben találja fel Heléne szépségét. Épen azért a legtöbb költő elhamarkodva nősült. Churchill tizenkét éves korában nősül meg, Sekszpir tizennyolczban és Schelley tizenkilenczben.

A költő eszményéhez mindenkit kicsinynek tart. Dantenak Beatrix iránt való, Petrachának Laura iránt, Tassonak Eleonora iránt érzett szerelme inkább csak

eszményi volt. Dante elhanyagolta nejét és gyermekeit, hogy Beatrrixről álmodozhassék, Petrarca még saját leányának sem akarta megengedni, hogy vele egy fedél alatt éljen és Tasso sokáig volt az örültek házában a nem viszonzott szerelem folytán.

Habár minden időben a szerelem volt a költészet sugalmazója, mégis nem a boldog szerelemnek, hanem a megtagadott, nemviszonzott és csalódott szerelemnek köszönhetjük azon költői siralmakat, melyek Dantenál, Petrarachánál és Tassonál találhatók. Mint a madarak, melyek énekét a vágy sugalja, mely ha teljesedésbe megy — elnémul. Azért mondja Byron Petrarcháról:

„Gondolod, ha Petrarca feleségül bírja Laurát,
Egész életén keresztül ir-e szónátát?”

Camoens sorsa némileg hasonlít a Tassoéhoz. Tizennyolcz éves korában szerelmes lesz egy vele egyenrangú nőbe. Ezért száműzik és bánatában megírja Lusiad-ját; Cervantes Galateá-ját akkor írja, mikor egy főrangú nő szerelme után eped. A vonzalmat meg is nyeri és azután — ez már a költők szabadsága — nőül vesz egy más asszonyt.

Szerelem adott ihletet Kisfaludynak, a nagy magyar költőnek. Wieland nyolcz évig udvarolt egy leánynak és ismeretségüknek csak negyedik évében mert neki kezét csókolni. Mikor a nyolcz év eltelt a leány máshoz ment férjhez, de azért a költő titokban szerette haláláig.

Ewaldot, a híres dán költőt szerelme tette híressé. A fiatal hölgy, a kit szeretett, máshoz ment nőül. Ez a csalódás felébresztette költői szellemét és Balders Död cz. költeményével hirmévre tett szert.

Goethe is szerelmes volt, de ő nála az inkább az érzelem, mint a szív dolga volt. Önművelés volt életének egyetlen szenvedélye. Goethe a maga módja szerint szerette Margitkáját, Kláráját és Friderikáját s többeket, de egyiket sem merete feleségül venni, mert félt, hogy szabadságát kell áldozatul hagyni.

Talán jó is, hogy nem tudunk nagyon sokat a nagy költők személyes életviszonyairól. Ezek oly gyarlók, mint a leggyarlóbb embereké. — Magának Szekspirnek szonettjeiből is az látszik, hogy londoni élete alatt nem épen helyes életet élt.

A francziáknál a szerelem csak ritkán szenvedély, inkább érzelem. Abelardnak Heloise iránt érzett szerelme érzelemben kezdődött és ugyanabban végződött. A francia nemesség javarészből a házasságot szokásnak tartotta és csak arra valónak, hogy férj és feleség bizonyos fátyolt vethessenek bűneikre. A nőket különösen a XIV. Lajos kora úgy tekintette, mint a kik csak arra vannak teremtvé, hogy eszközül szolgáljanak a vig napokhoz.

Voltaire épp oly csapodár volt, mint Goethe. Egymásután szötte a viszonyokat. A nagy Carlyle azért mondja felőle, hogy nincs emberi toll, mely le tudná írni azt a sok bajt, melyet a kaczer asszonyok hoztak Goethére.

A kiváló szellemek életrajzában kevesebbet hallunk a jó, mint a rossz asszonyokról. A legboldogabb férfiak, a kik a házasságban boldogok, nem pompáznak házi-kincseikkel, nem tüntetnek vele, míg azok, kik otthon nem találnak szeretetelet, másutt kereslk azt. A boldog férfiak hallgatnak, míg a boldogtalanok sokszor szorulkan öngazolásra. A házasság olyan, mint a folyóvíz: *a sekély zug, míg a mély zajtalan.*

(Folyt köv.)

Lulu utazása.

— Tessék, most már lekéstünk! Menj csak kedvesem jobbra, ott az I-ső osztályu váróterem. Mily kellemetlen! És mind ezt e csuf kis állatnak köszönhetjük. — Ez utóbbi mondatot csak magában tette hozzá a csinos ifju.

— Sötét! — szólt vissza Ella.

— Mindjárt, édes. Pszt! Pinczér! Kérem világítani.

— Minden nálad van, Richárd?

— Igen, drágám.

— Mít csinál Lulu?

— Folyton sűrög-forog kosarában.

— Szegényke! Engedjük kijönni.

— Isten órizz!

— Vagy váltsak jegyet részére?

— Jaj, dehogy! Csak nem fogjuk a kis gyönyörűt a többi mindenféle kutyákhoz tenni.

— Akkor csak tartsuk titokba létezését. A pinczérnek is feltűnne és akkor? . . .

Éppen jön a pinczér, fölcavarja a gázt. Mintaképe az elegáns pinczéréknek, jól szabott, divatos frack, hófehér ingelő, egy spanyol grandhoz illő magatartás!

— Borzasztóan be van itt fütve, — panaszkodik Ella. — Szörnyűség, hogy lemaradtunk a vonatról és most itt kell várunk a legközelebbi indulásig.

— Rögtön kinyitom a mellékterem ajtaját, hol nincs befütve, — szólt a szolgálatkész pinczér.

— Mily rémes a sötétségbe nézni, — békétlenkedett Ella.

— Felgyujtok pár gázlángot, — nyugtatá meg az udvarias pinczér.

Mikor ezzel rendbe volt, kérdi: »Mít parancsolnak?« És gördülékeny nyelvvvel felsorolta az ételnemek egész sorát.

Richárd borzadt még a gondolatára is az evésnek, alig pár órával a nászslakoma után.

— Csak theát és valami hidegsültet kérünk.

— Theát kétszer és felvágottat, rögtön! — viszonzá szolgálatkészen, de valamivel kevesebb hódolattal. — Ily előkelő utasok, kik a külön várótermet kinyitattják s theát felvágottal esznek! . . .

Alig huzza be maga után az ajtót, az ifju férj gyöngéden fordul pár óra előtt nyert hitvestársához.

— Édesem, csak most vagyunk egyedül esküvőnk óta és szeretettel magához vonja.

Az asszonyka egy futó fejbőlintással felel és szórakozottan mosolyog.

— Nem ful meg? — kérdé aggódó tekintettel a kosárra.

— Mihelyt a kellner kimegy, kinyitom és teleszedheti tüdőjét levegővel, ő Lulusága, — hangzott a kissé bosszus felelet.

— De ülj le, kérlek.

— Hagyd el, nincs nyugtom.

Lulu miatt?

— Igen.

— Na, tudod, egy haszontalan állat miatt. . .

Ella élesen férjére néz.

— Állat?

— Hát igen. Hát mi volna?

— Nem utaztam volna el nála nélkül.

Richárd hallgatott. Valami erőset nem akart épen most mondani. De valami rossz hangulat vett erőt

rajta minden vak szerelem mellett is. Mit is mondott neki ma az elutazásnál Ella nevelő anyja sugva. »Nem kis bajod lesz, Riki, ez elkényesztetett gyermekkel«. Azt hitte, a jó Lujza nénit elérékenyítette kissé a pezsgő és a kedvenczétöli elválás. Pedig nem azt mutatja már az a makacsokodás, melylyel kivitte, hogy Lulut magukkal hozzák, az ő figyelmeztető kérése daczára?

Ella az asztal tulsó oldalánál állt, de azért észre vette, hogy Richárd kissé gunyosan mosolyogva nézi, miként becézgeti az ő pár órás felesége a kosár tedelén át a bezárt foglyot.

— Nincs szived! — támadt rá.
— Lehet, — hangzott a nyugodt válasz.
— Még nem is tagadod?

— Az anatómia szerint igen, de ez értelem-ben nem.

— Richárd, ezt esküvőnk napján mondd?!

És ő, bár fölényesen vállat vont, de rátekinve az előtte álló, szemrehányó tekintetű bájos alakra, ellágyult és magához vonva, megcsókolta.

— Miért vagy te most oly kemény szívű, ezelőtt nem voltál ilyen.

— Valóban?

— Na igen. Jegybenjárásunk ideje alatt nem érdeklődte-e jobban Lulu iránt?

Richárd türelmetlen mozdulattal felelni akart, szerencsére jött a pinczér a megrendeltekkel. Mikor eltávozott, Ella izgatottan hajolt a kosár fölé.

— Richárd, baja van!
— Kutya baja van annak.

Az újdonsült férj egy barátságos (?) kézlegyintésére kiugrott egy piczi fekete kutya; mely a hosszas fogságba elaludt és csak most vette észre, hogy tágabb helyen van.

Mikor aztán jóltartották a kis utitársat, bátorságot vett bekalandozni az egész szobát. Most meg ezért aggódott Ella, jelentősen nézett férjére, ki világért sem vigasztalta.

— Lásd, már kezdődik a kellemetlenség.

— Ejh, hagyj békét! — durcáskodott az asz-szonyka.

Ők is theázni kezdtek és a hangulat kezdett javulni. Különösen a férj emlegette a közelmúlt napok eseményeit. És hogy mily édes lesz, ha nászutjokról hazatérnek az ő boldog otthonukba.

Egyszerre Ella felugrott.

— Nem látom Lulut!

Bement a szomszéd-szobába, de oly komikusan ijedt arcczal jött vissza, hogy Richárd elfőjtotta kitörni akaró kaczeit.

— Jaj, Riki, jöjj csak, nézd! — szólt bemutatva a szobába.

— Hm, hm! — volt a némileg kárörvendő felelet.

— Legjobb lesz a pinczért behívni és bevallani neki csempészettünket.

Azzal megnyomta a villamoscsengő gombját.

— Parancsol? — nyitott be a frackos ganiméd.

Már fel is nyitotta a száját, de felesége hallgatást parancsoló intésére annak engedte át a szót.

— Vízét akartunk kérni, de látjuk itt van a mellék-asztalon tálczán.

Duzzogva távozik a pinczér és Ella egy elkese-redett amazonhoz illő harcias tartással megy a baj színhelyére, míg Lulu teljes büntudattal meghuzódik egyik szofa alatt, de ezt asszonya nem vette észre és mielőtt bemenne, kétségbeesve elkezd hívni.

— Lulukám, egyetlen, hol vagy?! Bánatába csak nem történt baja?

— Hát még mi az ördög baj nem lesz azzal az átkozott féreggel! — riadt fel Richárd.

— Uram! Hol van? Valóban nem csuszott ki a pinczér mellett?

— Lulukám, Lulukám, gyöngyöm, jöjj elő!

Végre kidugta fejét a kis bünös.

— Várj! — fenyegeti Richárd. — Mit csináltál, nem szégyelled magad?!

— Kérlek, ne bánts az ártatlant! — rimázkodott komikus kétségbeeséssel Ella.

— Nem, nem, légy nyugodt. De kerülj csak a kezembe, majd megtanítlak, — mondá magában.

— Édes Richárd, — szólt most a valóban meg-rémült menyecske, — mindent jóvá teszek rögtön.

És besietett a mellékszobába. Alig volt benn pár percig, midőn nagy zaj, robaj, csörömpölés hallik. Rögtön rá megjelen Ella halotthalvány arcza.

— Istenem, Istenem!...

— Mi bajod, cziczám!

— Tudod, — magyarázá Ella, — mikor, mikor... tudod már na... egy az ablaknál levő virágtartót megbillentettem, az állvány felborult, nekidőlt az ablak-nak, az kitört, az állványról meg a virágedény legurult és az is széttört.

Richárdnak ideje sem volt felelni, mert az ajtó hirtelen kinyílt, berontott a vendéglős a felszolgáló pinczér kíséretébe.

— Mi az, mi történt! Itt volt?

— Igen, — mutatott Ella a szobába.

— Kitört az ablak, — magyarázá Richárd.

— Miként? — kérde a vendéglős.

— Feleségem, — kezdé Richárd, — de felesége hirtelen szavába vág.

— Valaki be akart törni! — rukkolt ki bátran.

Richárd elámulva tekint kis feleségére. Most meg már letagadja a dolgot. De csak nem hazudtolhatja meg. Elszántan ő is folytatja.

— Egy ember kívülről benyomta az üveget.

Most meg Ella bámult férjére.

A vendéglős úgy látszik a tett embere.

— Jean, — szólt a pinczérhez, — vegye maga mellé a hetest és nézzenek kívül utánna, hátha még megcsiphetik.

— Rohanok, — viszonzá a helyzet magaslatára emelkedett buzgó Jean.

A vendéglős bocsánatot kér a megzavart utazóktól, tudja ő, ki tapasztalt ember, mily kellemetlen az ily zavartatás és mosolyogva néz a még-még min-dég ijedt hölgyre.

— Ismételve bocsánatot kérek, de mégis utánna kell néznem jobban a dolognak bent a helyszínén.

— Miért nézett rám olyan különösen ez is és a pinczér is? Talán csak nem gyanítanak valamit?

— Nem tudom, édes. Talán azt látják, hogy nász uton vagyunk.

— Jaj, csak nem talán? Miről látnák meg?

Nem tudja folytatni, jön a vendéglős vissza.

— Na odabenn rettenetesen néz ki minden. De ugyan, hogy tudott valaki ily rombolást csinálni, kívülről nem lehetett így feldönteni az állványt, e szerint be kellett jönni valakinek.

— Persze, — kapott észbe a kis menyecske, — bent is járt ott valaki!

— Na ez nagyszerű! Nagyságos asszony tehát látta? Bizonyára meg is fogja ismerni, ha szembe-sítve lesz.

— Hol van már az azóta, — védekezett Ella.

— S ezenkívül mi már megyünk is, — tette hozzá Richárd s köpeny, kékításká után nyulva.

— Kérem, nagysádtok vonata még egy óra mulva indul, — veté ellen a vendéglős.

— Más irányba indulunk, — jelenté ki Richárd.

— Igen, de először az őrésre méltóztatnak fáradni, hogy ez esetről a jegyzőkönyvet fölvegyék.

Richárd megütődik, elsápad. Rendőrség, jegyzőkönyv, na ez szép nászut.

— Odakünn lárma hallatszik, a vendéglős kisiet.

— Richárd, — szól esdeklőleg Ella, — meneküljünk. Én már Lulut, a kis szerencsétlent bedugtam kosarába.

— De hallottad, hogy a rendőrségre kell menni.

— Csak nem fogod azt tenni.

— Van hozzá joguk kívánni.

— Richárd, édes Richárd, esdekelve kérlek, csak ezt az egyet tedd meg, fussunk, meneküljünk.

Az ifju férj nem birt ellentállni a könyben uszó szép szemeknek. Gyorsan összekapkodják uti apróságaikat s a boldogtalan Luluval együtt kionsonnak a nem túlvilágított perronra. Egy bérkocsiba vetik magukat és a város másik pályaudvarába kocsiznak. És csodák-csodája, Lulut urnője határozott kívánságára átadják egy hordárnak azon megbizással, hogy visszaérkezéséig helyezze a jó Lujza tante védőgondozásába.

Megkönnyebbülve helyezkednek el a nászutazók. Ella némán csak szemével kér bocsánatot. De e tekintet nagy diadal a jövőre nézve. Jó leczke volt a Luluvali nászutazás az elkényesztetett kis makranczos hölgynek.

Richárd gondolatban összeadja a vendéglői számlát, melyet holnap rögtön küldeni fog.

— Ha ugyan addig sürgönyözni nem fognak utánam.

— Miért édes, sürgönyözni?

— Mert elfeledtük számlánkat kiegyenlítani.

Ella teljes büntudattal hajtja fejét férje vállára.

Richárd érzi, hogy rezdül össze az édes fejecske.

— Ella, te sírsz? — kérdé meghatva. — Kis bohó!

Remegő hangon suttogá a kis könnyező:

— Richárd, én — én egy rossz természetű teremtes vagyok, ki neked mily szégyent okoztam. Bocsáss meg és fogadd eskümet, hogy többet nem fogok makacszkodni.

— Édes kis feleségem! — és részvevőleg meg-simogatja a remegő asszony szép haját, magában örvendve és Lulunak egy kiló cukrot ígérve gondolatban, hogy megkönnyíté az asszony szelidítés nagy munkáját.

Genreképek.

II.

A stréber.

A mai világban bőven találkozhatunk az emberek ezen fajtájával. Minél nagyobb egy-egy város, annál több stréber sarjadzik fel talajában. Ahova aztán egyszer magát beveszi, onnan nehezen lehet kipusztítani és sokszor egész seregeknek kell összefogni, hogy a strébert megfékezzék.

A stréber mindenütt ott van, a hol fel lehet tűnni. Adja a nagyurat üres zsebbel, vagy ha tele vannak zsebei bosszantólag szórja a pénzt. Ugy viseli magát, mintha a közjóért tenne mindent, pedig cselekedeteinek legkissebb rugója is a haszonlesés és a saját személyének előtérbe helyezése. A stréber mindig fontos arccsal jár, mintha reá volna bízva a világ kormányzása: azt hiszi, hogy nélkülözhetetlen, azt gondolja, hogy az ő szava irányít, hogy eszmét dob felszínre, holott egyéb eszméje, mint a stréberség mestersége, soha sem volt. A stréber nem a maga tehetsége révén jut a magasba, hanem a mások vállain, az általa becsapott, megvesztegetett, megtévesztett emberek vállain, a kik elég botorok voltak előtte meggörnyedni. A strébernek mindig és mindenre van üres ideje, mindeniknek van egy megvesztegető mosolya, pedig szívében még azokat is gyűlöli, kiknek vállain emelkedett a képzeleti magasságba.

A stréber befurja magát mindenüvé. Csukd be előtte az ajtót, bemászik az ablakon. Külsi szived minden verését, kitudja ravasz modorával gondolatodat, megveszi a lelkedet, csak azért, hogy egy önfeledt pillanatban elszólva magadat — gyöngeségedből gunyit üzhessen és ahol teheti megronthasson.

A stréber eszmeköre, ha ugyan van az emberek e fajtájának eszmeköre — végtelenül alacsonyan jár. Bosszuálló, haragtartó, nincs benne az idealizmusból egy szemernyi sem s mikor megsimogatod, megmar. Tudása csekélységét handabandáival takarja el s barátait azok köréből válogatja, kik csak azért barátok, mert közös titkolni valójuk van.

Ugy viseli magát, mintha nélküle nem történhetnék semmi; központ akar lenni s ha nem bocsátják a pódiumra, könyökével szórja szét az embereket, de mégis fellép vezetőnek. Bakot bak után lő, ki is nevetik, de nem azért stréber, hogy egy kis kudarcz elnémitsa. Merész, sokszor vakmerő, crőszakos és nem ismer tekintélyt. Öndicsőségét igyekszik növelni tömjénfüsttel véteti magát körül, észre nem véve, hogy azok kik körülötte állanak, öntelt gögjét megmosolyogják.

A stréber nemcsak egyesekre, hanem az egész társadalomra veszedelmes. Dicsősége ugyan csak ideig-óráig tart, mert elvégre is észrevesszik, hogy a báránypőr alatt farkasbunda rejlik. A nemezis utóléri az ilyen ugrifüles strébereket. Fátum, vagy vétetlen, vakság vagy az ég tudja mi lassan-lassan lemetszegetik mű-

szárnyaikat s olyanokká vedlenek, mint egy szárnalmas koppasztott madár. Még ideig-óráig kapkodnak a veszendőnek induló hatalom után, majd végleg elvágodnak a sáros földön, a honnan nem tudnak többé feltá-pázkodni, mert az elbukót a társak már messziről nevetik.

A stréberek nem maguktól nőnek, hanem a társadalom neveli őket. A társadalom a szülőanyjuk, neve-lőjük s mihelyest a társadalom tiszta öntudatára jön annak, hogy a jellem, a becsület, a szerénység előbb-való a pusztán szereplési viselkedésnél, minden kotnye-leskedésnél és üres fejű önhasonlesésnél, kevesbedni fog a stréberek száma és lassan-lassan a valódi értékű emberek nem fognak kelletlenül visszahuzódni a köz-ügyek teréről, a honnan leszorítja őket a sréber mondva-csinált népszerűsége. . .

A nőegylet vigestéje.

Ha a debreczeni jótékony nőegylet aranyérem-keresztjes elnökének, Veressné Szathmáry Teréz Urasszonynak a nőegylet körül semmi egyéb érdeme nem volna is, mint az évenként általa annyi gondnal és fáradtsággal, körültekintéssel és szeretettel rendezett téli mulatságok, akkor is méltó dicséret illetné meg fáradhatlan buzgalmát, melynek egyetlen célja, gyara-pítani a nőegylet kis vagyónát, melynek kamataiból ő a női leleményesség és ügyesség utólérhetlenségével nevelti és gondozza az apátlan és anyátlan árvákat.

Nem egy mulatság keretébe való itt elsorolása azon érdemeknek, melyeket Veressné Szathmáry Teréz Urasszony, a debreczeni jótékony nőegylet körül szer-zett. Elmondtuk ezt röviden lapunk 3-ik számának vezető cikkelyében, de ha mi nem szólnánk is, be-szélnek az *árvaház kövei*, a *nőiipariskola növendékei-nek hálaakönyvei* és a *népkönyha vendégeinek áldó imád-sága*. Az ő majdnem harminczéves működése örök betűkkel lesz beírva a debreczeni jótékony nőegylet annalesseibe és egy csöppet se nagyítok, de még elfo-gult sem vagyok, ha azt álítom, hogy Veressné Szathmáry Terézt nemcsak az érdemeket elismerő bizalom, hanem az istenek kegye rendelte a nőegylet élére, hogy jóságos szive egy szakadatlanul buzgó forrása legyen a tiszta, nemes és minden földi sa-laktól ment emberszeretet áldásos működésének.

Én, ki majdnem naponként látom őt a nőegylet ezerágu bajaival vesződni, fáradni, én, ki látom, hogy emberfeletti munkát végez, mert a kormányzás és vezetés sokoldalú szálai mind az ő kezében folynak össze, elálmélkodom ennyi energián, ennyi türelmen és okosságán, melyet hivatalos működésében kifejt. Mindent maga végez és épp úgy érti azt, hogy mi-képen lehet ugyszólván semmiből ezer és ezer éhezőt eltartani, mint a mily biztossággal mozog a könyv-vezetés titkaiban. Nem lankad az emberszeretet mun-kájában, kis és nagy akadályok nem akasztják meg őt azon nemes elhatározásában, hogy ezekkel a súlyos gondokkal járó *tisztességet* és *bizalmat* tökéletesen betöltse.

*

A debreczeni jótékony nőegylet szombat estén tartott mulatsága fényesen sikerült. A rendezés első sorban Veressné Szathmáry Teréz urasszony érdeme, ki az alelnökökkel és a választmányal most is fárad-hatatlan tevékenységgel igyekezett a közvacsorával egybekötött vigestének nagy és elegáns közönséget biztosítani.

A teremben öt sátor volt felállítva, melyekben pompás hideg ételeket, zamatos theát, különböző édes-ségeket, gyönygyöző borokat és feketekávékat lehetett kapni. Nem csoda tehát, ha a felterített apró-nagyobb asztaloknál már kilencz órakor olyan jó kedv ural-kodott, hogy szinte nem is ebben a gyarló világban éreztük magunkat, hanem olyan helyen, hol ellenzett gondokon örömvirágok fakadnak.

Tizenegy óra felé elkezdődött a táncz és tartott kivilágos kivirradtig. Jól mulatott mindenki és mi azt hisszük, hogy ezen igazán családias jellegű mulatság soká megmarad emlékezetünkben.

Veressné Szathmáry Teréz elnök urasszony körül a következő urasszonyokat és kisasszonyokat láttuk :

Asszonyok: Áron Manóné, Balogh Istvánné, dr. Benedek Jánosné, Berger Jenóné, Berger Möriczné, Bernáth Elemérné, Béressy Samuelné, Boczán Elemérné, Bosznay Istvánné, Brunner Edéné, Buzás Miklósné, Des Combes Henrikné, özv. Derzsi Lászlóné, Dobiécky Sándorné, Dóczy Gedeonné, Dörre Ferenczné, Emmert Antalné, Hutiray Béláné, Huzli Luise, Jeney Györgyné, dr. Kemény Mórné, Kaszanyiczky Endréné, Kolbenhayer Kál-mánné, Komlóssy Arthurné, Konez Ákosné, Kubay Alajosné, Láber Mihályné, Melzer Hugóné, Miskolczy Lajosné, Nánassy Lajosné, Ormódy Lajosné, dr. Pallay Miklósné, Pusztay Sándorné, Püsköthy Ferenczné, Reviczky Józsefné, Riesz Lipótné, Rikl Antalné, Szabó Kálmánné, Szabó Miklósné, Szalay Józsefné, Szath-máry Mihályné, Szathmáry Péterné, özv. Szöllőssy Imréné (Földesről), Szűcs Kálmánné, Tóth Béláné, Tóth Sándorné, dr. Tüdös Jánosné, dr. Ujfalussy Józsefné, Varga Károlyné, Várady Ignáczné, Veressné Szathmáry Teréz, Zádor Lajosné

Leányok: Bay Leona, Balogh Eszti, Derzsi nővérek, Dóczy Ilonka, Fráter Irma (Almosdról), Emmert nővérek, Hutiray Palika, Jeney nővérek, Kemény nővérek, König Margit, Kubay Margit, Miskolczy Margit, Püspöky Iza, Püsköthy Margit, Reviczky Paula, Rikl Pirooska, Rottler Ilonka, Sick Hermína, Szabó Margit, Szentessy Erzsike, Szathmáry Ilonka, Szöllőssy Iza (Földesről), Szunyogh Lilike, Telegdy Szeréna, Ujfalussy Mariska, Unger Lilike, Varga Stefike, Várady Pirooska, Vásárhelyi nővérek (Szomorrol), Zádor Vilma.

Hogy mennyi volt a nőegyleti vigest tiszta jöve-delme, még nem tudjuk egészen biztosan, annyi azon-ban tény, hogy abból bőségesen haszna lesz a nőegy-letnek. Lapunk jövő számában a hiteles eredményt hozni fogjuk.

A „Jeges Medve“.

— Elbeszélés. —

Írta: **Könyves Tóth Kálmán.**

(Folytatás.)

Ez az elhatározás azonban csak addig tartott, míg kimondotta. Nyájas, udvarias volt Mari irányában, ki már érezte, hogy irigykedik rá. Mennyivel jobban szerette őt Pálma, mint az édes apját. Ahoz oly gyön-géden simult, talán még az édes anyját sem csókolt-gatta oly édesen. El-eljászott szöke fürteivel, az édes apját korántsem kedvelte annyira. Irigykedett, kétség-kívül irigykedett Marira. De leánya érdekéből mindezt

ügyesen elkeltt palástolnia. S aztán Mari is úgy viselte magát, hogy ellene semmi kifogás sem lehetett. A kis árva kedélyvilága átváltozott a jótékony befolyás hatása alatt. Egy pár hónap telt így el, mikor a Jeges Medve újból levelet kapott fiától, melyben ez örömmel értesíti apját, hogy nénijét megtalálta. Nagy nyomorban él s hogy segíthessenek baján, küldjön apja, ha lehet, postafordultával 2000 frt, hogy így a szegény özvegy ügyei teljesen tisztázva legyenek.

Az öreg ur mérgesen összegyűrte a levelet, odadobta a kosarába s mintha fiával s az özvegygyel veszekednék, képéből kikelve kiáltá:

— Ugyan értenek a pumpolásához! Rajtam ugyan ki nem fogtok. Kétezer forintot? Miért nem tízezeret. Ezt is épen olyan könnyen le lehetett volna írni. Azt hiszitek, hogy én kötözni való bolond vagyok. Azért zsongogattam hangyaszorgalommal, hogy az ablakon dobjam ki, a mi kevés van. Engem ugyan rá nem szedtek, arra későn ébredtetek föl. Még a lelkiösmertem is megkönnyebbült... leesett arról a mázsányi kő. Felesége pusztította el Bélát, az kergette a halálba. Kétezer forintot! Hallatlan vekmerőség!

Leült mindjárt íróasztalához s úgy melegében megírta a tagadó választ s megmosta lug nélkül a fia fejét, ráparancsolva, hogy kerülje nénije házáat, mert még őt is behálózhatja. Hogy azonban fősvénynek ne tartsák, husz forintot ideszán.

S aztán nyugodtan dörzsölte kezeit. Fölment az emeletbe s a kis Pálmának tavaszi mosolyában gyönyörködött.

II.

— Nem lesz érdektelen, ha most már Ernőt is fölkeressük Bécsben s megtudjuk, miképen talált reá néniére?

Első teendője volt az ifjunak az, hogy a bejelentési hivatalnál tudakozódott, de bizony ott vajmi kevés utbaigazítást nyert. E fölől mindjárt is értesítette apját. Egy pár régi ösmerőstől megtudott annyit, hogy a szegény özvegy még most is törlesztgeti férje adósságait. Még halála után is tisztázni akarja elhunyt társa becsületét. De hogy hol lakik, erről nem nyert fölvilágosítást. Egészen a vak véletlenre bízta magát, mikor egy váratlan esemény meghiusította egy időre reményeit. Hogy a gyakorlati építészetben is előhaladást tehessen, egy műépítésznél keresett s talált is alkalmazást, ki a képzett ifjut csakhamar meg is kedvelte. Ott járt-kelt a magas állásokon, utbaigazítást osztogatván a palléroknak s kőműveseknek. Egy ízben az épület homlokzatára egy nagyobb tömegű díszítmenyt akart beillesztetni, mikor szerencsétlenségére a csavar szijja elszakadt, a nagy kő lezuhant s az előre hajló Ernő jobb lábára esett. Egy pillanat s az állás is beszakadt. Élete egy hajszálon függött, de lélekjelenléte nem hagyta el. Belekapaszkodott az oszlopba. Egy pár munkása lezuhant a kövezetre, de ő megmenekült. A kő is legurult lábáról, csak hogy mozdulni nem tudott, mert jobb lába össze volt zúzva. Csaknem eszméletlen állapotban szállították a sérült ifjut a kórházba.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZ, MŰVÉSZET, IRODALOM.

A színügyi bizottság ülése. A színügyi bizottság csütörtökön tartott ülésében nagy többséggel kimondotta, hogy *színházunkkal* teljesen meg van elégedve. Csakis *Sesztina Lajos* és *Komlós Arthur* bizottsági tagok nem gyújtottak tömjént és rámutattak a könnyen pótolható hiányokra. Mi lapunk legutóbbi számában hosszabb czkkelyben foglalkoztunk a *Komjáthy* működésével és senki sem vetheti szemünkre, hogy akár elfogultak, akár igazságtalanok lettünk volna bírálatunkban. Amit akkor mondtunk, fentartjuk most is és ha a szerződés minden pontja be lesz tartva, nem lesz okunk semmi panaszra. A bizottság ülésében jóllehet nagy gárda állott az igazgató mellett, *Komjáthy* még is felhozta *Krecsányinak* azon tanácsát, hogy egy helyen senki se legyen három éven tul igazgató. Ebből a panaszos felkiáltásból megint az tűnt ki, hogy *Komjáthy* még mindig neheztel. Es ha még ehhez hozzáteszük azt, hogy a közönség nagyrésze nincs egy véleményen *színházi bizottság* többségével, akkor elmondtuk *véleményünket* a színügyi bizottság nagy többségének *véleményéről*.

Az elmúlt hét műsora. *Komjáthy János* az elmúlt héten igen ügyes műsort állított össze, melyhez még azt is hozzáadhatjuk, hogy az előadások jó s a rendezés kifogástalan volt. Ez alkalommal csakis *A kis mama* előadásáról szólunk, erről a háromfelvonásos vígjátékról, melynek meséjének kedvességét csak a benne felcsillámló szellemesség mulja felül. A darab meséje nagyon ügyesen van szöve és *Brigittában* egy főséges női jellemet mutat be, kinek minden szava, minden tette kedves és rokonszenves. A nagy közönség, mely egészen megtöltötte a színházat, pompásan mulatott, amin nem is csodálkozunk, mert nemcsak maga a darab kedves, hanem a szereposztás is a legjobb kezekben volt. *A kis mama*, *Fái Flóra* egész tudását és művészetét felhasználta, hogy a szerzők nagy intenczióját kellőleg interpretálhassa. Fellépésével megmutatta, hogy nemcsak drámai erő, hanem kedves vígjátéki mama is. Természetesen és bájosan játszott s mi a legnagyobb örömmel tesszük le elismerésünket művészetére előtt. *Tanayné Halmi Margit* most is művészettel játszott, míg *Kiss Irén* a változó érzelmeknek mestereleg adott kifejezést. *Tanay* mint mindig, úgy most is diskrétül és azzal a művészettel játszott, mely minden játékát jellemzi. *Pataki*, *Komjáthy* társulatának eme fiatal, rokonszenves tagja, szintén nagy sikert, aratot és osztozott az elismerésben vele *Szathmáry*, valamint *Odry Árpád*. A díszletek gyönyörűek voltak és a rendezés kifogástalan.

A legjobb
gyártmányu zongora és pianinó

jutánycs áron kapható,
javításokat és hangolásokat
mérsékelt díj mellett eszközöl

Szendrő Sándor DEBRECZEN,
Sz.-Anna-utca 3.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A népkonyha.** A népkonyhára az elmúlt héten következő adományok folytak be: Debreczeni Első Takarékpénztár (mult évi nyereségyéből) 100 korona, Reichmann Ármin 50 kor., dr. Nagy Lajos, Egy jól tevő, Sesztina Lajos 20—20 kor. Csóka József, özv. Láposy Ferenczné, Knoll Rudolfné, Egy asztaltársaság, özv. Liptay Miklósné 10—10 kor., özv. Szabó Sándorné 6 kor., S. Szabó József, Füleky Pálné 4—4 kor., Elsőkerületi kapitányság, özv. Brunner Edéné, özv. Szóke Jánosné, Szóke János tanító 2—2 korona, N. N. 20 fillér. — Knoll Rudolfné 1 kenyér, 7 zsák krumpli, 7 liter zsír, Hochfelder Jakab 20 kg. rizskása, özv. Liptay Miklósné 2 kenyér, 1 fazék zsír, Rác Gábor utmester 1 zsák krumpli, Rosenberg József 1 kg. hus, Lichtschein Sámuelné 1 zsák hatos liszt. özv. Dancsházi Jámbor Mihályné (H.-Sámson) 14 hurka, 4 kenyér, özv. Maier Ottóné 3 zsák krumpli, Oláh Imréné füstölt hus és paszuly, (Együttal helyreigazitom, hogy Erdei Pál nem 2, hanem 4 kenyeret, Bíró Pálné nem 1, hanem 10 liter tejet, Csanak József nem rozso, hanem 1 mm. rizskását küldött.) Debreczen, 1901. január 18. *Szüts Kálmán*, nőegyl. pénzt.

— **Ingyen kenyér.** A könyörülő szeretet talán egy télen sem nyilatkozott meg oly bőségesen mint az idén. A népkonyhában naponkint háromszáznál többen kapnak tápláló meleg ételt, most pedig a városházán *ingyen* kenyeret osztanak. Midőn örömmel jegyezzük fel a nemes szívek jóságát, nem mulaszt-hatjuk el, hogy fel ne említsük, miszerint talán jobb volna, ha a kenyérosztó bizottság a kenyereket a népkonyhához küldené, mert azoknak nagyrésze, kik ingyen kenyeret kapnak, délben a népkonyhára is elmennek s ott ételeik mellé szintén kapnak kenyeret. Ha a kenyérosztó bizottság a kenyereket a népkonyhá-ra küldené akkor a népkonyha megtakaríthatná a napi kenyérkiadást s az arra fordított pénzből több adag ételt oszthatna ki.

— **Gazdász-bál.** A debreczeni gazdász-bál mindenkor fényes mulatsága a télnek. Így volt az idén is. A lady patronesse *Reviczky Józsefné, született Pongrácz Vilma* grófnő volt, kit a figyelmes rendezőség pompás táncrenddel lepelt meg. Városunk előkelő társadalma jól mulatott a fess gazdászok mulatságán s a pompás zene mellett reggelig táncolt a fiatalság.

— **A szerkesztő kérése.** Van szerencsém tisztelettel felkérni azon hölgyeket, kiknek gyűjtőívet küldtem, méltóztassanak azt akár kitöltve, akár kitöltetlenül visszaküldeni, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt intézkedhessem.

Szerkesztői posta.

Mindazon előfizetőinket, kik lapunk eddig megjelent számainak vagy egyikét vagy másikat nem kapták, felkérjük, méltóztassanak a lap szerkesztőjéhez fordulni, ki igen szívesen megküldi a hiányzó számokat. A negyedik számot már ugy helyben, mint vidékre postán küldtük és így küldjük a jövőben is.

Nem közölhetők. A néma. — Válasz egy levélre. — A kis harang. — Emlékezés.

M. Z. Köszönöm, jönni fog. Mindenkor, szívesen látom, csak azt kérem, hogy a dolgozat ne haladja túl az egy szám terjedelmét.

P. Gy. dr. Kisujszállítás. Arról az áldott vidékről várom a postát naponta egy kis küldeményvel.

F. I. urhölgynék Budapest, Üllői-ut 69. Ha volna készletben valami fordított regény, kérném elküldeni. Magánlevélben többet. A négy számot, melyek téves címzés folytán visszajöttek, ismét elküldtem. Talán megérkeztek azóta?

B. J.-né urnőnek Kisujszállítás. A 2-ik számot elküldtem.

Viola. A jó háziasszony felelni fog kérdésére.

Netty. Köszönöm; apródonkint felhasználom.

Alfa. A kéreztet verset csakugyan Reviczky Gyula írta és így kétségkívül Ön nyerte meg a fogadást.

Szilégyságl előfizető. A *fehér bála* szóló meghívót elküldtem s okvetlenül várjuk mindnyájukat Azon kérdésére, hogy jól fognak-e mulatni, sürgős interpellációt intéztem *Dobiecki Sándor* r. b. elnök urhoz, ki biztosított, hogy ennél kedélyesebb mulatság nem lesz mostanság. A kért páholyt előjegyeztettem.

Szathmár-Németi. Minden jó dolgozatot közlök, csak méltóztassék beküldeni. Inkább próza legyen, mint vers.

V. P. urhölgynék Kisujszállítás. Jól esett jövedeled hire. Várunk minél előbb. Levélben többet.

Játékos. A *kalabriász* név zsidó-német eredetű. *Kol* (héber szó, annyit jelent: mindenki), *ober* (német, annyit jelent, mint felső) és *jasz* (lengyel, annyit jelent, mint hatalmas), ezekből lett *koloberjasz*, vagy magyarosan kalabriász. Ezen játék egyike az Európában legerjedtebb társasjátékoknak és mert éles megfigyelést és gondolkozást igényel, a legnehezebbnek mondható a nálunk ismeretes társasjátékok között.

Dodo. Teljesen igaza van, s mert egy fecske nem csinál nyarat és éppen azért egyébként okos cikkelyét ez idő szerint nem tartjuk közölhetőnek.

TARTALOM: Vörösmarty: Konez Ákos. — Ravatal mellett: Révtesy Gyula. — Elrepült a... Ákáczfalevél: Szilágyi Imre. — A szerelem hatalma: Konez Ákos. — Bakaszerlem: Lovász János. — Telepáthia: Suchán Elemér. — Parasztszivek: Gál Zoltán. — Ugy-e elfeledtél: Szarvas Mariska. — A házasságról és a költőkről. — Lulu utazása. — Genreképek. — A nőegylet vigestélye. — Jeges Medve: Könyves Tóth Kálmán. — Színház, művészet, irodalom. — Különfélék — Szerkesztői posta.

NYOMTATTA A CSOKONAI-NYOMDA DEBRECZENBEN.

Gyógyszertár a „Fehér Hattyuhoz“ Piacz-utca 30.

A midőn van szerencsém tudatni, hogy a Tamássy Károly örökösai tulajdonát képező „Fehér Hattyuhoz“ címzett gyógyszertárt hosszabb időre haszonbérbe vettem, kérem b. bizalmával engem megtisztelni.

E pályán 27 évi szakadatlan működésem — mely időből öt évet a jelzett gyógyszertárban töltöttem — biztosítékul szolgál a gyógyszertár szakszerű vezetésére nézve.

Főtőrekvésem leendő személyes közreműködésem és felügyeiletem mellett lelkiismeretes és pontos kiszolgálásról biztosítani és a midőn a n. é. közönség szíves bizalmát ismételten kérem, vagyok kiváló tisztelettel

Leleszi Kováts Nándor,

okleveles gyógyszerész,
a „Fehér Hattyu“ gyógyszertár bérlelője.

Ritka alkalom!!

Van szerencsém a n. é. közönséggel közölni, hogy
üzletem áthelyezése
miatt mindenféle üveg és porcellán áruimat
mélyen leszállított árban
adom.

Tisztelettel Lám Sándor,

Debreczen, Piacz- és Hatvan-utca sarkán.